

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prillogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 25.

V Ljubljani, dne 20. junija 1912.

Leto XXV.

Mala loterija.

Zdaj se posvetujejo v gospodarskem odseku državne zbornice, kako naj se odpravi mala loterija. Malo zgodaj je sicer, da ji že danes pišemo slovo, ker bodo najmanj tri leta pretekla, preden se zapro sedanje loterijske kolekture. Pojasnilo, kako je s to rečjo, bo pa vendar gotovo marsikom vseč.

Kako je nastala mala loterija?

V Genovi so imeli navado, da so izmed 90 določenih oseb izžrebali vsako leto pet starejšin, ki so vladali državo. Ljudje so jeli staviti, kdo bo izžreban. Stav je bilo vse polno tako, da so se napravila zasebna podjetja, ki so sprejemala stave in zagotovila tistim, kateri bi uganili izžrebance, določeno svoto. Tako je n. pr. tisti, kateri je stavil na enega in ga zadel, dobil dvajsetkratno svojo stavo nazaj. Ko je vlada videla, da zasebniki delajo s tem dobičke, jim je ta posel prepovedala in ga sama vze-la v roke.

Cesarici Mariji Tereziji je ob njenih vojskah vedno manjkalo denarja. Tu ji nasvetuje višji državni uradnik Kataldi, naj vpelje stavo po genovskem vzorcu; namestu izmed 90 imen naj se žreba izmed 90 pet števil, in tistim, kateri zadenejo, naj se izplača določena svota. Cesarica je to storila in od takrat imamo malo loterijo. Leta 1813 se je v tem oziru izdal cesarski patent, ki velja še danes.

Kaj nosi mala loterija državi?

V igri iskati sreče ni tuje človeški naravi. Le preradi gremo v tem oziru predaleč. Priložnost, ki jo daje javna oblast v loteriji za tako igro, vleče. Zato se nam ni čuditi, da je stav vedno več. Zdaj se zastavi na leto povprek po

40 milijonov kron, večinoma po majhnih zneskih. Igravci dobe od tega povprek po 22 do 23 milijonov kron na leto. Drugo gre za kolekturo, in kar ostane, dobi država, ki spravi seveda tudi precej znatne pristojbine zase. Tako je umljivo, da je za leto 1913 proračunanih nad 18 milijonov čistih dohodkov iz male loterije.

Škodljivost male loterije.

V loterijo nosijo večinoma najrevnejši ljudje svoje groše. Za sol nimajo, najpotrebnejše obleke jim manjka, za

stran v ljudskem življenju. In če pomislimo, da igralsko strast in praznoverje in vse njune ostudne posledice zdržuje pravzaprav država, nas mora biti sram. Državno oblast zadeva hujša obsodba, nego revne ženice, ki iščejo po egiptovskih bukvah svojo srečo. Zato so ljudski zastopniki že neštetokrat zahtevali od vlade, naj malo loterijo odpravi. Finančni ministri so pa vedno ponavljali, da ne morejo, ker nimajo nadomestila za dohodke, ki bi jih pri tem izgubila država, kateri, kakor je znano, vedno denarja manjka. Nova državna zbornica, izvoljena po splošni in enaki volivni pravici, je leta 1908 soglasno ponovila staro zahtevo in nasvetovala, naj se namestu male loterije vpelje razredna loterija. Sedanji finančni minister Zaleski se je lotil te reči in je predložil načrt zakona, ki se zdaj obravnava.

Razredna loterija.

Namestu male loterije dobimo torej drugo, ki se ji pravi razredna. Tako imajo zdaj na Pruskem, kjer nosi državi 46 milijonov mark na leto, v Hamburgu, kjer znaša petino vseh dohodkov, na Saksonskem, kjer donša več nego dohodninski davček, na Danskem, Španskem, Srbskem in na Ogrskem. Ogrska vlada je pa razredno loterijo dala v najem zasebni družbi, ki ima ogromne dobičke. Pri nas je sicer prepovedano igrati v razrednih loterijah tujih držav, vendar se pa silno mnogo igra. Zlasti ogrska razredna loterija preplavlja našo državo s svojimi ponudbami in tudi kmečkim gospodarjem pošiljajo venomer vabila, naj kupijo kaj srečk.

Pri razredni loteriji, ki jo misli vlada ustanoviti pri nas, se bo za vsako igranje določilo število srečk, obenem pa tudi število dobitkov. Dobitki naj bi znašali vedno 70 odstotkov in naj

25 letnica se bliža!

Ali ste že začeli z agitacijo? — Agitirajte za „Domoljuba“ od hiše do hiše, od moža do moža! Meseca julija mora biti vspeh popoln! „Domoljub“ se mora razširiti po vsej Sloveniji!

Zato takoj na delo!

loterijo pa mora biti denar. Kogar se loti ta strast, je izlepa ne odloži; čim dalje, tem hujše je z njim. Marsikdo je že znosil svoje malo premoženje v kolekture in je v skrajni revščini pregledaval zamazane papirčke, ki so mu ostali za spomin na njegovo nespamet. Kletvin, solza, celo sapnourorov se drži dolga vrsta loterijske straši. Zraven pa praznoverje! Razlaganje sanj, babjersko iskanje števil ob raznih dogodkih, polno grdih sleparij, združenih s temi grdimi zmotami, — ne, to ni lepa

bi bili prosti vseh pristojbin. Ta reč, upa vlada, in tudi izkušnje kažejo, zelo vleče, če ni treba plačati nobenih davkov in če je razmerno velik del določen za dobitke. Leta 1913 bi vlada že rada začela z razredno loterijo. Prvo leto se misli izdati 80.000 srečk po 200 K; razredov ima biti 5; za en razred stane torej srečka 40 K; prodajale bi se tudi delne srečke v najmanjšem znesku po 4 K. Od tega se upa 6 do 7 milijonov čistega dobička. Žrebalo bi se na leto po dvakrat, k večjemu trikrat. Kolikor napravi država na leto dobička pri razredni loteriji, za toliko naj bi se zmanjšala mala loterija s tem, da se povišajo najnižji zneski, da se odpravi nekaj obstoječih kolektur, in da se manjkrajt žreba. Ko dobi država 20 milijonov dohodkov na leto, preneha mala loterija popolnoma. Igralska strast je tolika, da se bo to gotovo prav kmalu zgodilo. Kapitalisti to reč najbolj poznajo in iz tega, ker se pulijo, kako bi dobili razredno loterijo v roke, se da spoznati, da silno nese. Naša vlada ima od bogatih denarnih družb v tem oziru mnogo ponudb. Ena družba ji je ponudila deset milijonov kron takoj prvo leto za to, če se ji da razredna loterija v najem, in ko ni tega dosegla, je ponudila za deset let naprej kar 100 milijonov naenkrat. Po ti poti je torej prav gotovo, da se mala loterija kmalu zapre. Sedanje kolekture propadejo tako, da se ne bodo več oddajale. Nekatere bodo dobile pravico prodajati srečke za razredno loterijo; drugim bo pa vlada podelila trafike in tako misli, da pojde s te strani reč gladko naprej.

Sklep.

Namestu male loterije torej razredna! Najubožnejšim bo res vzeta priložnost za stave, ker štirih kron za najmanjšo delno srečko ne zmorejo. Tudi praznovanju se v tem oziru izpodmaknejo tla. Srednji stanovni bodo večinoma znosili ogromne milijone vsako leto za razredno loterijo. Belcebub naj izganja hudobo. Vsiljevanje, hvalisanje srečk pojde po deželi, tudi med kmeta in marsikdo pojde na lim, samo s tem razločkom, da gre pri mali loteriji večinoma za desetice, pri razredni pa za stotine kron. Kdor bo kupil srečko za en razred in ne bo ničesar dobil, si vzame še za drugi in tako dalje. In če mu v vseh petih razredih ne bo sreča mila, prične iznova. Oddahnili se bomo, ko se zapro kolekture za malo loterijo; s strahom pa gledamo v razredno, boječ se, da ne bi našemu ljudstvu prinesla velike škode. Ker po drugi poti ne moremo iz male loterije, bo treba ugrizniti v to kislno jabolko. Vzgojujmo in učimo pa, da se obvarujemo hudih nasledkov, sebe in ljudstvo, da se da priti do blagostanja samo s pridnim delom in z varčnostjo, ki jima je zagotovljen božji blagoslov.

Za krščansko šolo in za krščanski zakon!

(Belgija in Francosko.)

V Belgiji so bile pred kratkim splošne volitve v državno zbornico; volilo se je 188 poslancev. Liberalci in socialni demokratje so se združili že pri prvih volitvah, da bi skupno premagali katoliško večino. Šlo je za res. Katoliški poslanci so imeli dozdej samo 6 glasov večine. Po volitvah jih imajo 18 in poleg tega še 2 krščanska demokrata. Ohranili so vse, kar so imeli in pridobili še 12 novih in sicer tudi v mestih. Belgija je splošno najbogatejša država v Evropi; splošno blagostanje tudi pri delavcih, obrtnikih in kmetih je večje nego na Angleškem. Veliki obrt je tam sijajno razvit; tovarnen je tudi po deželi, ki je z železnicami silno na gosto premrežena, vse polno. Davki so razmeroma precej manjši, nego pri nas.

Pri nas drži katoliško misel v javnosti po koncu kmet; v Belgiji pa meščan in delavec. Kdaj bo naš meščan spoznal, kako ga ima liberalci za norca? Kdaj se bodo delavci otresli socialno demokratičnega jarma? Iskreno nas veseli, ko moremo zopet v Belgiji pokazati na zgled, kako grdo se je osmešila zveza med socialnimi demokrati in liberalci. Na Dunaju so bili skupaj tepeni; pri nas so jo dobili po grbi; na Nemškem jih je katol. stranka sijajno zmagala; zdaj še v Belgiji. In sedaj pobijajo šipe cerkvam in samostanom!

Zanimivo je vprašanje, kaj je to pot spravilo liberalce in socialne demokrate skupaj, ki so vendar po svojih gospodarskih načelih tako vsaksebi kot noč in dan. Liberalci so sebični kapitalisti, ki se drže načela: Vsak sam zase. Država naj se nič ne briga za slabejše, marveč naj prepusti vse medsebojnemu boju. Liberalizem je vera v bogastvo. Socialna demokracija pa hoče uničiti sebičnost posamnikov s tem, da zahteva, naj bi vse gospodarsko življenje imela v rokah država. Vsi delavski boji za boljše plačo, za krajše delo so boji proti liberalnemu kapitalizmu. Po vsem svetu se venomer v tem oziru liberalci rokavijo s socialnimi demokrati. Pri volitvah pa gredo roko v roko proti krščanskim strankam, katere se drže načela: Vsakemu svoje. Ali ni to največja hinavščina in obenem najgrša neumnost?

V Belgiji pravzaprav tudi nasprotniki nimajo nič proti vladi. Priznavati morajo, da se pošteno, varčno gospodari. Za vojaštvo so bremena neznatna, za gospodarski napredek daje razmerno mnogo več država, nego drugod, ravno zato, ker jo vojaki silno malo stanejo. In vendar ta ljuti, surovi boj proti katoliški večini! Že več nego leto dni so se združeni sovražniki pripravljali na volitve, ki so v Belgiji po proporcionalnem načinu, podobno kakor v

ljubljski mestni zastop. Shodov brez števila, knjižic proti katoličanom, ostudnih listov in spisov, vse polno: laži in obrekovanja brez konca. Uspeh pa ta, da so nasprotniki tepeni. Nasprotni časopisi so ravnotako širokoustno kakor pri nas, prerokovali mesece in mesece, da bo katoliška večina prav gotovo premagana; liberalci celega sveta so trobili ravno to. Zdaj pa ta žalostni konec! Liberalno časopisje si je v lažljivosti res po celem svetu enako, napiše o Kregarju in njegovi pravdi, o jeseniških, o dunajskih ali o belgijskih volitvah.

Boj združenih nasprotnikov je vodilo sovraštvo proti krščanski šoli. V Belgiji imajo državno šolo, ki se v nji ne poučuje krščanski nauk, marveč samo posvetne stvarine. Poleg te šole je pa vse polno šol, ki jih vzdržujejo redovniki in nune. Za nje država ni doslej dala nobenega groša. Velika večina otrok hodi v te šole. Ko bi država morala vzdrževati državne šole, kolikor jih je treba, bi to stalo najmanj 40 milijonov kron na leto več, nego do sedaj. Katoliška večina je sklenila krščanskim šolam dati podpore po 20 milijonov kron na leto. To je pravično in za državo ugodno. Brezverski nasprotniki so pa ravno zavoljo tega zatulili, in boj proti krščanski šoli jih je zvaril skupaj. Zmaga katoliške stranke pomenja torej zmago krščanske šolske misli. Zato veka v kotu po tem porazu liberalni učitelj vseh narodov. Privoščimo mu!

Poleg šole se zaganjajo liberalci in socialni demokratje z vsilo tudi v krščanski zakon. Po njihovem bodi zakon samo pogodba, ki se sklene pred gosposko, tako kakor se sklepa kup ali prodaja pred notarjem in ta pogodba naj se lahko razdere; popolna ločitev zakona naj se omogoči. Na Francoskem imajo že nekaj let to postavilo. Posledice so grozne. Zakonov je vedno manj; ločitev vedno več. Samopašnega, razuzdanega življenja posledice silijo v klasje. Družine ne marajo več ljudje, zrejani v duhu brezverstva; vse je narobe. Država sama propada. Številke govore o tem strašno povest. L. 1911 jih je med 104 francoskimi okraji samo 17, kjer je bilo rojenih več, nego jih je umrlo. Ti okraji so taki, kjer je katoliška, verska misel še živa, zlasti v Bretanji. Na 400 ljudi pride to leto en zakon. Ločilo se je nad 13 tisoč zakonov. Po vsem Francoskem je umrlo 34.869 ljudi več, nego se jih je rodilo. Za toliko je šlo torej prebivalstvo nazaj. V Belgiji se pomnoži na leto prebivalstvo na 10.000 ljudi za 85, na Nemškem za 136, na Laškem za 133, na Angleškem za 115, v naši državi za 114, na Francoskem jih je pa na 10.000 devet manj, nego jih je bilo. To so sadovi brezverstva, tako daleč vodi boj proti kršč. zakonu. Boj za krščanski zakon potemtakem ni samo boj za vero, marveč boj za obstanek naroda in države.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Povelje vladnim strankam.

Zadnjič smo poročali, kako nenadno in na kakšen način je Tisza rešil brambna predlogo. Bilo je to sicer nasilstvo, ki se ne da opravičevati in nima nikjer para, vendar pa je brambna predloga v ogrskem parlamentu rešena in naš parlament postavljen pred dovršeno dejstvo. Ne preostaja nič drugega, kakor predlogo tudi pri nas najhitreje rešiti. Bilo pa je vprašanje, kako to zmes raznih strank in poslancev v našem državnem zboru pripraviti do tega, da z dvotretjinsko večino glasujejo za predlogo. Namestnik ministrskega predsednika, Heinold, je našel tako zelo uspešno sredstvo. Zagrozil je, zaenkrat sicer prikrito — s § 14., po katerem je pri nas mogoče rešiti državne potrebsčine brez državnega zbora.

V ponedeljek, 10. t. m., sklical je načelnike klubov in podal vladno izjavo takele vsebine: Brambna preosnova je državna potreba, ki se na vsak način mora hitro rešiti. Nabori se ne morejo več odlašati, vršiti pa se morajo po novem. Sedaj, ko so na Ogrskem odstranjene zapreke, mora še posebno stopiti na prvo mesto vseh potrebsčin brambna preosnova. Tu se pa začne pravo povelje večinskim strankam, Nemcem, Poljakom in Čehom. Takoj po službeni pragmatiki mora priti na vrsto brambna predloga, katere drugo branje naj se začne 17. junija in se mora končati v enem tednu. Brambni odsek mora imeti dovolj dni na razpolago, da more rešiti svoje naloge o pravem času. Vsa predloga mora biti rešena tudi v tretjem branju do 25. junija. Ko bo to rešeno, pride na vrsto začasni proračun. Strankam naroča Heinold, naj odgovore v dveh dneh.

To povelje je na prizadete stranke učinkovalo jako dobro. Vse stranke se izjavljajo za nujno rešitev preosnove, le to jim ni prav, ker jih je minister prijel tako naravnost. Za nujno rešitev se na vladno povelje izjavljajo tudi stranke, ki se drugače delajo strašno sovražne vladi. Najbolj pa je strah pred § 14. ostrašil nemške socialne demokrate. V strahu, da ne bi vlekli dijete, če se državni zbor odgodi, so se ti kričači, ki vpijejo proti vojaštvu in državi, tako omehčali, da so postali kar navdušeni zagovorniki brambne preosnove. Vlada ima že gotovo zadostno večino.

Rusinska obstrukcija.

Resno skrb pa napravlja vladi rusinska obstrukcija. Ker vlada svojo obljubo glede rusinske univerze tako zasukava, da pravzaprav Rusini zaenkrat še ne bi dobili univerze, so upravičeno ogorčeni začeli z obstrukcijo v proračunskem odseku. Če se ne posreči končati te obstrukcije v proračunskem od-

seku v kratkem, zbornica ne bi mogla rešiti začasnega proračuna do 30. junija. Takrat namreč poteče dosedanji provizorij in se mora skleniti nov. Če zbornica tega do 30. junija ne reši, morala bi se vlada poslužiti § 14. in poslati parlament domov. To pa je vedno neprijetno.

Še resnejša je stvar, ker so začeli Rusini obstruirati tudi v brambnem odseku. Obstruirajo jako vztrajno; tako je n. pr. govoril poslanec Baczynsky 13 ur in en četrt. (Največ je doslej govoril poslanec Kotlař 13 ur.) Upanje je sicer, da se Rusini utrudijo o pravem času ali da jih potolažijo, vendar je stvar resna. Tak položaj pa si je parlament sam ustvaril, ker ni šel do sedaj s pravo resnostjo k obravnavi brambne preosnove. Še večja pa je krivda vlade. Ravno ob sklepu lista smo dobili sporočilo, da je ta obstrukcija končana in sicer s popolnim porazom Rusinov.

Službena pragmatika.

Trije deli službene pragmatike so dosedaj sprejeti v državnem zboru tako — vsaj bistveno — kakor je želel odsek in ne kakor hoče vlada. S tem pa je že tudi skoro gotovo, da pragmatika ne pride preko gosposke zbornice do sankcije. »Švindelj«, kakor je imenoval tako delo poslanec Korošec, se bo maščeval nad poslanci samimi in nad uradništvom, ki poslance hujska.

RAZMERE NA HRVAŠKEM.

Upanje, ki so ga gojili vsi pošteni Avstrijci, da se bo moral komisar pl. Cuvaj ravno radi svojega postopanja kmalu umakniti, se je izjalovilo. Madžari so s svojim nasilstvom in silnim vplivom na krono zopet zmagali. Ko je avstrijski državni zbor — na čelu naši poslanci — nastopil proti takim nasilstvom, kakor se vrše na Hrvaškem dan na dan, so se začela na Ogrskem pogajanja s hrvaško koalicijo o zopetnem urejenju hrvaških razmer. Madžarski lisjaki pa so lahkomišelnje hrvaške politike, ki jim je čisto vse le čast in kruh, krepko potegnili. Hrvaški delegatje v skupnem hrvaško - ogrskem državnem zboru so se izjavili za novo nagodbo z Ogrsko in to izjavo so Madžari pri kroni izrabili, češ, Hrvatje, kar jih je pametnih, tako ali tako z nami drže. S tem, da je bila v ogrskem državnem zboru sprejeta brambna predloga, se je to stališče Madžarov še utrdilo.

Napad na bana.

Kakor se kaže, pa se bo stališče komisarjevo še močnejše utrdilo. Nasilnosti, ki se vrše na Hrvaškem proti politikom, proti časopisju, glede na shode itd., o čemer časopisje radi vsakdanjosti že več ne piše veliko, so morale vzbuditi strašno nevoljo med vsemi Hrvatimi. Čuditi se je bilo, da se že doslej kak nepremišljen vročekrvnež ni izpozabil in skušal nepostavnim potom rešiti domovine! V soboto 8. junija pa se je res izvršil atentat na Cuvaja.

Ko se je vračal komisar v avtomobilu ob 1. uri popoldne z neke slavnosti

domov, priletel je iz neke hiše visokošolec Jukič in ustrelil iz daljave deset korakov na avtomobil. Komisar je imel izredno srečo. Zadet je bil namreč spremljevalec banski svetnik Hervoič, ki je bil brž ves v krvi in se še danes bori s smrtjo. Napadalec je zbežal, ban pa je začel klicati na pomoč. Za Jukičem so tekli daleč po mestu redarji in drugi ljudje, ki niti niso vedeli, za kaj se gre. Redarja Petra Borščaka, ki mu je prišel najbližje, je napadalec ustrelil, da je takoj mrtev obležal. Na nadaljnem begu je nevarno ranil s strelom še enega preganjalca, druge pa s streljanjem toliko odganjal, da ga ni bilo mogoče preje prijeti, dokler ni na begu opešal in se brez moči zgrudil na tla. Ko so ga aretirali, je zaklical: Doli s tiranom hrvaškega naroda!

Napadalec je pravnik in doma iz Bosne. Študiral je na univerzi v Zagrebu. Ko je videl, kako tiransko da vlada Cuvaj, prišla se ga je drzna misel, da bi rešil svojo domovino s tem, da ustrelji Cuvaja. Seveda ni pomislil, da s tem le škoduje hrvaškemu narodu na ugledu, ker s silo in krivico se krivice ne zmaga.

Preganjanja dijakov.

Cuvaj je napad brž izrabil v svoje namene. Na vsak način hoče sedaj dokazati, da je bila proti njemu sklenjena cela zarota dijaštva, ki da je imela namen uničiti hrvaškim politikom neljube osebe okrog bana in predvsem njega samega. Takoj so policaji na višje povelje zaprli 58 visokošolcev, začele so se hišne preiskave po noči, zaplenili so razglednice z napadaličevimi sliko. Aretacije se kar naprej vrše, zaprli so že tudi do 120 srednješolcev. Na vsak način hočejo vladni organi izsiliti z grožnjami in z zaporom od dijakov izjave, da obstoja zarota. Zaprtega Jukiča stražita dva policaja in neprestano silita vanj z vprašanji. Sploh vse Cuvajevo delo gre sedaj za tem, da pokaže svetu Hrvatje v kolikor mogoče slabi luči, kot napadalce, zarotnike in upornike, da bi tako opravičil svoja dosedanja nasilstva.

SESTANEK PRAVAŠEV V SARAJEVU.

Na zborovanju stranke prava dne 12. januarja v Zagrebu se je sklenilo, da se vrši prihodnje 7. junija v Sarajevu. Tisti, ki jim je trializem trn v peti, so skušali to zborovanje preprečiti, pa zaenkrat se to ni posrečilo. Zborovanje se je vršilo v najlepšem redu 7., 8. in 9. junija. Sprejeli so se važni sklepi posebno glede na notranjo organizacijo stranke. Pri tej priliki so slovesno protestirali tudi proti madžarskemu nasilju na Hrvaškem in zavrnilo žaljive izjave ogrskega ministrskega predsednika Lukacsa, ki je govoril, kakor da je Hrvaška ogrska pokrajina in ne samostojna kraljevina. Prihodnje zborovanje se vrši v Opatiji v Istri.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Izključeni poslanci ogrskega državnega zbora so se hoteli i nadalje udele-

ževati sej parlamentovih in so zato vsak dan prišli v zbornico. Predsedniku Tiszzi se je to zdelo preveč in je sklenil, da jih sploh do poslopja državne zbornice ne pusti. Postavil je okrog parlamenta tri bataljone vojaštva, ki ni pustilo nobenega izključenega poslanca v parlament. Seje se potem tudi drugi opozicijski poslanci, ki niso izključeni, niso udeležili, izdali pa so skupen oklic, v katerem protestirajo proti Tiszovim nasilstvom in trdijo, da ni več celotnega ogrskega parlamenta, ker poslanci ne smejo v zbornico. Ko je vladna stranka sklenila izpremembo poslovnika, je bil državni zbor zaključen. Skliče pa se kmalu k novemu zasedanju.

VOJNA MED TURČIJO IN ITALIJO.

Vedno bolj je očitno, da se bo boj med Turčijo in Italijo za Tripolis odločil v Turčiji sami in ne v Afriki. Lahki Turki se namreč pripravljajo na boj za Dardanele. Turki imajo menda pri Galipoli že do 30.000 vojakov zbranih, Lahki pa na Rodu do 10.000, veliko pa jih čaka v Tarentu na odhod. — Posebno par novih zmag v Afriki daje Italiji zopet korajžo. Užugali so namreč Turke in Arabce pri Homsu, kjer so po laških poročilih Turki izgubili 1000 mož, in v vasi Zanzur. — V soboto zvečer je potekel rok, v katerem morajo vsi Lahki iz Turčije. Ta povod sila Lahe k odločitvi.

DRUGO POGlavJE.

Legenda o Salomonovih rudokopih.

»Kaj ste torej slišali v Bamangvato o potovanju mojega brata?« vpraša Sergij, ko sem prenehal, da si nabašem pipo, predno odgovorim kapitanu Tomiču.

»Čul sem tole,« odgovorim, »in tega nisem omenil živi duši do današnjega dne. Slišal sem, da se je napotil iskat Salomonove rudnike.«

»Salomonove rudnike!« sta vzkliknila obadva moja tovariša naenkrat. »Kje se pa nahajajo?«

»Ne vem,« sem rekel, »vem pa, kje pravijo, da so. Enkrat sem videl vrhun-

ce gora, ki jih obdajajo, toda takrat je bilo stointrideset milij puščave med menoj in med njimi, in meni ni znano, da bi kedaj prišel bel človek preko nje razun enega. Vendar je morebiti najboljši, kar morem storiti, da vam povem legendo o Salomonovih rudnikih, kakor jo vem, vidva mi pa zastavita besedo, da ne zineta besedice tega, kar vama povem, brez mojega dovoljenja. Ali se strinjata s tem? Imam svoje vzroke, da vaju prosim tega.«

Sergij je prikimal in kapitan je odgovoril: »Gotovo! Gotovo!«

»No,« sem začel, »kakor si lahko mislita, so lovci na slone vobče nekoliko divji ljudje in se ne zmenijo dosti za življenje in šege Kafrov. Vendar pa najdete semintja človeka med njimi, ki se nekoliko potrudijo nabirati poročila domačinov in poskusi dognati nekoliko zgodovine o tej črni zemlji. Take vrste človek je bil oni, ki mi je prvi povedal legendo o Salomonovih rudokopih, že nekako pred tridesetimi leti. Bilo je to za mojem prvem lovu na slone v deželi Matabele. Njegovo ime je bilo Evans, in tega ubogega človeka je naslednje leto usmrtil bivol in sedaj leži pokopan blizu slapov reke Zambesi. Spominjam se, kako sem neko noč pripovedoval Evansu o čudovitih rudokopih, ki sem jih odkril na lovu na antilope v Transvalu. Ko so nedavno tamkaj iskali zlata, so zopet naleteli na te rudnike, ki jih jaz poznam že mnogo let. V živo skalo je vsekana široka cesta za vozove, ki vodi do vhoda v rudnik ali jamo. Notri v tej jami se nahajajo celi kupi zlatonosnega kremenca, pripravljenega, da se raztolče; to priča, da so morali delavci, in naj so bili kdorkoli že, v veliki naglici oditi; kakih dvajset korakov v daljavo je jama obzidana in lepo zidarsko delo je to.«

»Da,« je rekel Evans, »jaz vam pa povem še bolj čudno stvar, nego je ta,« in pravil mi je, kako je našel daleč v notranji deželi mesto v razvalinah, o katerem misli, da je svetopisemski Ofir, in mimogrede naj povem, da so učenjaki čez dolgo časa po smrti ubogega Evansa isto izjavili. Napetih ušes, spominjam se, sem poslušal o vseh teh čudesih, kajti tedaj sem bil še mlad, in ta povest o starodavni omiki in zakladu, ki so ga oni stari judovski ali feničanski pustolovci zbirali v deželi, katera se je že pred davnim časom zopet pogreznila v najtemnejše divjaštvo, je močno vplivala na mojo domišljijo, ko mi naenkrat reče: »Fant, ali si kdaj slišal o Sulimanovem gorovju v severozapadnem delu dežele Mašukulumbve?« Dejal sem mu, da nikdar. »Ah, dobro,« je rekel, »tamkaj je imel Salomon svoje rudokope, kjer je kopal svoje dijamante, mislim.«

»Kako veste to?« sem vprašal.

»Dobro vem; kajti kaj drugega je »Suliman«, kakor arabska oblika besede Salomon! In vrhu tega mi je o vsem tem pripovedovala neka stara čarovnica gori v deželi Manika. Pravila mi je, da je bilo ljudstvo, ki je živelo onkraj

teh gora v sorodu z Zuli, ki so govorili narečje Zulov, pa so bili lepši in močnejši ljudje; da so živeli med njimi veliki čarovniki, ki so se učili svoje umetnosti od belih mož, ko »je bil ves svet v temi«, in njim da je bila znana skrivnost o nekem čudovitem rudokopu »svitlih kamenov«.

»Takrat sem se smejal tej povesti, akoravno me je zanimala, kajti domane poljane takrat še niso bile odkrite in ubogi Evans je odšel in bil usmrten in celih dvajset let nisem več mislil na te stvari. Ravno dvajset let pozneje pa — in dolg čas je to, gospod, je, lovec na slone ne živi pogosto dvajset let pri svojem poslu — sem slišal nekaj bolj določnega o Sulimanovem gorovju in deželi, ki leži onstran gora Bil sem onstran dežele Manika v nekem kraju, ki ga imenujejo Mitanda; žalosten kraj je to, kajti človek bi skoraj ne mogel dobiti jesti in je le malo div-

... in tega ubogega človeka je naslednje leto usmrtil bivol...

jačine naokoli. Napadla me je tudi mrzlica, sploh sem se prav slabo počutil, ko je nekega dne dospel nek Portugalac s svojim spremljevalcem. Dobro poznam te tiče. Ni ga večjega zlodeja, ki bi tako neusmiljeno tolkel po človeškem mesu v podobi sužnjeva. To pa je bil popolnoma druge vrste človek v primeri z onimi, ki sem jih navadno srečaval; spominjal me je onih izobraženih gospodov, o katerih sem večkrat čital. Bil je suh in visok, velikih temnih oči in kodrastih sivih brk. Govorila sva nekoliko, kajti poleg svojega materinega jezika je on lomil le nekoliko angleščine, jaz pa sem razumel malo portugalskega jezika. Povedal mi je, da je njegovo ime José Silvestre; in ko je naslednjega dne s svojim spremljevalcem odhajal, je rekel: »Z Bogom!« ter snel klobuk z glave, kakor doma. »Z Bogom, gospod!« je rekel »ako se kedaj zopet

srečava, bodem najbogatejši človek na svetu in takrat se vas bom spomnil.« Nasmejal sem se nekoliko — bil sem še preslab, da bi se mogel močno smejati — in opazoval sem ga, kako se je napotil proti veliki puščavi na zapadu, in rad bi bil vedel, ali je bil blazen ali kaj je mislil najti tamkaj.

»Minul je teden dni in otresel sem se mrzlice. Nekega večera sem sedel na tleh pred svojim malim šotorom, ki sem ga imel seboj ter glodal poslednjega zanikrno kokoši, ki sem jo kupil od nekega domačina za kos blaga, vrednega dvajset kokoši, in gledal rdeče solnce, pogrezajoče se v puščavo, ko sem naenkrat zagledal neko postavo, očitno nekega Evropejca, kajti bil je oblečen, na bregu dvigajoče se zemlje pred seboj kakih tristo korakov daleč. Postava se je plazila po vseh štirih, se opotekala nekoliko korakov po dveh nogah in se zopet zgrudila in lazila dalje. Spoznal sem, da mora biti nekdo v sili in poslal sem enega svojih lovcev na pomoč; kmalu ga je privedel in kdo, mislite, je bil to?«

»José Silvester, seveda,« je rekel kapitan Tomič.

»Da, José Silvestre, ali pravzaprav njegovo okostje in nekoliko kože. Njegov obraz je bil od žolčne mrzlice svetlo rumen in njegove velike, temne oči so bile skoro izbuljene, kajti vse njegovo meso je bilo izginilo. Nič drugega ga ni bilo, kakor rumena, pergamentu podobna koža, beli lasje in tanke kosti spodaj.

»Vode, za Kristusovo voljo, vode!« je ječal. Videl sem, da so bile njegove ustnice razpokane, in jezik, ki je moel izmed njih, otečen in črnkast.

»Dal sem mu vode, nekoliko pomešane z vinom, in izpil jo je v velikih požirkih dva litra ali še več, ne da bi prenehal. Nisem mu je dal več. Nato se ga je zopet polotila mrzlica, zgrudil se je in začel govoriti o Sulimanovem gorovju in dijamentih in puščavi. Vzel sem ga v šotor in storil zanj vse, kar sem mogel, če tudi ni bilo mnogo; spoznal sem pa, da se mu bliža konec. Okoli enajste ure se je pomiril in jaz sem se vlegel, da se nekoliko odpočijem in prespim. Ko sem se zjutraj zbudil, sem ga videl v polsvetlobi sedeti, čudna, suha postava, ki je gledala proti puščavi. Naenkrat so šinili prvi solnčni žarki preko široke ravnine pred nami ter so se dvigali proti vrhuncu ene najvišjih gora Sulimanovega gorovja, več kakor sto milj daleč.«

»Tamkaj je!« je vzkliknil umirajoči človek v portugalskem jeziku in iztegnil svojo dolgo, suho roko, »toda jaz ne pridem tja nikdar. Nikdo ne pride tja nikoli!«

Naenkrat je prenehal in zdelo se je, kakor da bi nekaj sklenil. »Priatelj,« je rekel in se obrnil proti meni, »ali ste tukaj? Moje oči zatemnevajo.«

»Da,« sem dejal, »da, vlezite in odpočijte se.«

»Da, da,« je odgovoril, »kmalu se odpočijem, čas imam počivati — celo večnost. Poslušajte, jaz umiram! Bili

ste mi dobri. Dam vam ta papir. Morebiti pridete vi tja, ako boste mogli priti skozi puščavo, ki je umorila mene in mojega ubogega služabnika.«

Nato je segel v svojo srajco in izvlekel nekaj, kar se mi je zdelo, da je bil burski tobačni mošnjiček iz kože neke vrste antilope. Zvezan je bil s koščekom jermena iz kože; poskušal ga je odvezati, vendar ni mogel. Podal ga je meni: »Razvezite,« je rekel. Stori sem tako in izvlekel iz njega kos raztrganega rumenega platna, na katerem je bilo z nerednimi črkami nekaj napisanega. Notri se je nahajal nek papir.

Nato je nadaljeval s slabotnim glasom: Na papirju je vse, to se pravi na cunj. Leta in leta sem potreboval, da sem prebral. Čujte: moj praded, političen begunec iz Lizbone in eden prvih Portugalcev, ki so na tem obrežju stopili na suho in se tu naselili, je spisal to, ko je umiral na onih gorah, na

»Tamkaj,« je vzkliknil umirajoči človek v portugalskem jeziku in iztegnil svojo dolgo, suho roko.

kateri nikdar prej ni stopila noga belega človeka, niti pozneje. Njegovo ime je bilo José da Silvestra in je živel pred tristo leti. Njegov suženj, ki ga je čakal na tej strani gorovja, ga je našel mrtvega in prinesel to pisanje domov. Od tistega časa se je nahajalo v naši rodovini, vendar se nikdo ni zmenil za to, da bi ga prebral, dokler ga nisem jaz. In jaz sem izgubil svoje življenje radi tega, morebiti se pa posreči komu drugemu, ki postane potem najbogatejši človek na svetu! Samo ne dajte ga ni omur; pojdite sami!« Nato je zopet začel bloditi in tekom ene ure je — umrl.

»Bog mu daj večni mir in pokoj! Umrl je zelo mirno in jaz sem ga pokopal globoko, težke skale sem naložil na njegov grob; radi tega mislim, da ga šakali niso mogli izkopati. In potem sem tudi jaz odšel.«

»Dobro, toda listina,« je rekel Sergij z glasom velikega zanimanja.

»Da, listina; kaj se je nahajalo v njej?« je pristavil kapitan.

»Ako vam je drago, vam hočem povedati. Pisanja nisem nikdar nikomur pokazal, razun moji dragi ženi, in ona je rekla, da je vse skupaj neumnost, in nekemu pijanemu staremu portugalskemu trgovcu, ki mi ga je prevedel in ki naslednjega jutra ni več vedel o njem. Izvirno pisanje imam doma v Durbanu, obenem s prestavo ubogega Don Joséja; tukaj v žepu pa imam prevod in posnetek zemljevida, ako to sploh morem nazvati zemljevid.«

Prevod pa se glasi:

»Jaz, José da Silvestra, ki umiram sedaj lakote v mali jami, kjer ni snega na severni strani najbolj južne izmed vseh gora, ki sem ji dal ime Sabina gora, pišem te vrstice v l. 1590 z zlomljeno kostjo na cunjah moje obleke in moja kri mi služi kot črnilo. Ako najde to pisanje moj suženj, kadar pride, ter ga prinese domov, naj moj prijatelj (ime nečitljivo) sporoči o tem kralju, ki naj pošlje celo vojsko, in postal bode najbogatejši kralj od Salomona sem, ako se jim posreči priti skozi puščavo in gorovje ter ako premagajo hrabre Kukuance in njihove čarovnije, v kateri namen naj pride tudi več duhovnikov. S svojimi lastnimi očmi sem videl neštivilne dijamente, nakopičene v Salomonovi zakladnici zadaj za belo Smrtjo; toda vsled izdajstva čarovnice Gagul nisem mogel ničesar prinesiti seboj; komaj sem odnesel življenje. Oni, ki pojde tja, naj sledi zemljevidu in spleza po snegu leve Sabine gore, dokler ne pride do neke višine, na čegar severni strani se nahaja velika, od Salomona zgrajena cesta, in odtod se pride v treh dneh do kraljevega mesta. Naj ubije čarovnico Gagul. Molite za mojo dušo. Z Bogom!

José da Silvestra.«

Ko sem prebral in pokazal posnetek zemljevida, ki ga je narisala roka umirajočega s svojo lastno krvjo, sta poslušalca kar ostrmela.

»No,« je spregovoril naposled kapitan, »dvakrat sem bil okoli sveta in prišel sem skoro v vsa pristanišča, toda obesijo naj me, ako sem kedaj slišal povest, kakor je ta.«

»V resnici čudna povest to, gospod Borovski,« je rekel Sergij. »Nadejam se, da se ne norčujete iz naju. Znano mi je, da je včasih dopuščeno speljati radovedne novice na led.«

»Ako tako mislite, gospod Sergij,« sem odvrnil nekoliko užaljen in vtaknil papir v svoj žep, »potem je stvar končana. Nisem namreč izmed onih abotnih ljudi, ki mislijo, da so dovtipni, ako govore laži, in ki se novodošlim nasproti venomer ponašajo z izvanrednimi lovskimi dogodki, ki se niso nikdar zgodili.« Nato sem vstal, da odidem.

Gospod Sergij pa je položil svojo veliko roko na mojo ramo. »Sedite, gospod,« je dejal, »prosim oprostjenja; po-

polnoma sem prepričan, da nas nočete prevariti, toda povest se je glasila tako izvanredno čudno, da je skoro ni bilo mogoče verjeti.«

»Videli boste izvirni zemljevid in pisanje, kadar pridemo v Durban,« sem odvrnil nekoliko potolažen; kajti ko sem prav premislil celo stvar, se mi ni prav nič čudno zdelo, ako bi dvomil nad mojimi besedami. »Ničesar pa vam še nisem povedal o vašem bratu. Poznal sem onega Jima, ki je šel z njim. Bil je Bečuanec po rodu, dober lovec in za domačina zelo razumen človek. Onega jutra, ko je gospd Navil odhajal, stal je Jim pri mojem vozu in rezal tobak.

»Jim,« sem dejal, »kam ste pa namenjeni? Ali na slone?«

»Ne, gospod,« je odgovoril, »mi gremo iskat nekaj več nego slonovo kost.«

»In kaj utegne to biti?« sem vprašal, kajti bil sem radoveden. »Ali zlato?«

»Ne, gospod, nekaj, kar je še več vredno kakor zlato,« in pokazal je zobe.

Nisem ga izpraševal dalje, kajti nisem se hotel toliko ponižati, da bi se mu zdel radoveden; bil sem pa osupnjen. Jim je ravno nehal rezati svoj tobak.

»Gospod,« je rekel.

Nisem se zmenil zanj.

»Gospod,« je dejal v drugič.

»No, fant, kaj pa je?« sem vprašal.

»Gospod, dijamante gremo iskat.«

»Dijamante! No, potem greste v napačno stran; iti bi morali proti Poljanam.«

»Ali ste kedaj čuli, gospod, o Sulimanovem gorovju?«

»Da.«

»Ali ste kedaj čuli o ondotnih dijamantih?«

»Čul sem neko neumno povest, Jim!«

»Ni povest to, gospod. Poznal sem neko žensko, ki je prišla od tod in se podala s svojim otrokom v Natal; ona mi je pravila o tem, — sedaj je že mrtva.«

»Jastrebi bodo jedli tvojega gospo-ga, Jim, ako bode silil v deželo Suli-

man, in ravno tako tudi tebe, ako morejo sploh kaj dobrega dobiti na tebi,« sem dejal.

Pokazal je zobe. »Morebiti. Človek mora umreti; že davno želim iti kam drugam; sloni postajajo tu vedno bolj redki.«

»Ah, fante moj,« sem mu odvrnil, »čakal boš toliko časa, dokler te bleda stara žena ne prime za tvoj rumeni vrat, in potem bomo videli, kakšno pesem znaš zapeti.«

Pol ure za tem sem videl, da se je odpeljal Navilov voz. Nenadoma je Jim priteknel nazaj. »Z Bogom, gospod,« je rekel. »Nisem hotel oditi brez slovesa, kajti reči moram, da imate prav, nikdar več se ne povrnemo.«

»Ali je tvoj gospodar v resnici namenjen proti Sulimanovim goram, Jim, ali samo tako govoriš?«

»Ne, v resnici gre tja. Pravil mi je, da si hoče tam pridobiti bogastva, ali vsaj poskusil bode. Lahko torej poskusi tudi z dijamanti.«

»Oh!« sem rekel, »počakaj malo, Jim, ali hočeš vzeti seboj pisemce za svojega gospodarja? Jim, ali mi obljubiš, da mu ga ne izročiš prej, dokler ne prideta sto milj daleč?«

»Da,« je zatrdil.

In vzel sem košček papirja in zapisal nanj: »Oni, ki pride tja, naj spleza po snegu desne Sabine gore, dokler ne pride do vrhunca na severni strani, kjer se nahaja Salomonova velika cesta.«

»No, Jim, ko izročiš tole svojemu gospodarju, reci mu, naj se brezpogojno ravna po tem nasvetu. Ne smeš mu ga dati sedaj, ker jaz nočem, da pride nazaj ter me vprašuje po stvari, o kateri nočem govoriti. Sedaj pa le odidi, Jim, voz je že skoro izginil izpred oči.«

Jim je vzel pismo in odšel, in to je vse, kar vem o vašem bratu, gospod Sergij; vendar zelo se bojim — — —

»Gospod Borovski,« je odvrnil Sergij, »na potu sem iskat svojega brata; iskat ga grem v Sulimanovo gorovje in tudi preko njega, ako treba, dokler ga ne najdem ali ne zvem, da je mrtev. Ali hočete iti z menoj?«

Jaz sem, kakor sem že povedal, mi-slim, previden človek, celo boječ, in zgrozil sem se spričo take misli. Zdelo se mi je, da je podati se na tako pot, ravno toliko kakor iti v gotovo smrt, in ako pustimo druge stvari na strani, ker sem n. pr. moral tudi sina podpisati, si nisem mogel dovoliti, da bi ravno tedaj umrl.

»Ne, hvala lepa, gospod Sergij, mi-slim, da rajše ne,« sem odgovoril. »Prestar sem že, da bi tako slepomišlil, ker mi bi poginili ravno tako, kakor naš ubogi prijatelj Silvestre. Sina imam, ki je odvisen od mene, in zaradi tega ne morem postavljati svojega življenja v nevarnost.«

Gospod Sergij in kapitan Tomič sta bila zelo razočarana.

»Gospod Borovski,« je rekel Sergij, »jaz sem premožen, na drugi strani pa tudi odločen za to stvar. Sami določite nagrado za svoje delo, kakor mislite, da bo prav, in izplača se vam, predno odrinemo na pot. Še več; jaz hočem še pred odhodom vse tako urediti, da se v slučaju, ako se vam ali nama kaj pri-godi, primerno poskrbi za vašega sina. Iz tega morete spoznati, kako zelo potrebno se mi zdi, da greste vi z nami. Ako tedaj pridemo na ta ali oni način do tega kraja in najdemo dijamantov, naj pripadajo vam in Tomiču v enakih delih. Jaz jih nočem. Isto naj velja tudi za slonovo kost, ki jo utegnemo dobiti. Povejte mi svoje pogoje kar naravnost, in jaz seveda plačam tudi vse stroške.«

»Gospod Sergij,« sem odvrnil, »to je najbolj velikodušna ponudba, kar sem jih kdaj doživel, in taka, ki jo reven lovec in trgovec ne sme kar tako vreči od sebe. Toda stvar je zelo važna in treba časa, da jo premislim. Svoj odgovor vam dam, predno pridemo do Durban.«

»Dobro,« je odgovoril Sergij Vojnovič in nato sem se poslovil in odšel ter sanjal o ubogem, že davno mrtvem Silvestru in o dijamantih.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Umril je v nedeljo, dne 16. t. m. dopoldne na Vrhniki tamošnji župnik in dekan preč. g. Lovro Gantar v 66. letu svoje starosti. Na binkoštni torek je bil zvečer še na sestanku vrhniške podružnice »Slomškove zveze«. Naslednje jutro je še komaj odmaševal. Še isti dan je zdravnik konstatiral zastrupljenje na nogi. Pokojni je bil rojen dne 6. avgusta 1846 v Zavracu. Služboval je sedem let kot kaplan v Kočevju, 15 let kot župnik v Crmošnjicah in 15 let kot dekan in župnik na Vrhniki. Pogreb pokojnika je bil v torek ob pol deseti. Naj mu sveti večna luč!

Nove župnike dobe naslednje župnije na Kranjskem: župnija Štanga č. g. Antona Žnidaršič, doslej župnika v Beli Cerkvi na Dolenjskem, župnija Sava č. g. Andreja Širaj, doslej kaplana v Vodica na Gorenjskem; župnija Podkraj v Vipavski dolini č. g. Mart. Pečarič, doslej kaplana na Krki. Za župnijo Sv. Trojica nad Cerknico je določen za župnika č. gosp. Ivan Štrubelj, sedaj župni upravitelj istotam.

Umril je v Kamniku dne 13. junija zjutraj naš zvesti somišljenik, trgovec, občinski odbornik g. Fran Šubelj. Bog

mu bodi plačnik za vse dobro, ki je je ustvaril s svojim požrtvovalnim delom v raznih zastopih in društvih! Njegovim vellespoštovanim sorodnikom pa naše najiskrenejše sožalje!

Županstvo je odložil liberalni župan na Laverici, g. Lenče, ker je prišel v konkurz. Županske posle je prevzel somišljenik S. L. S. Anton Martinč. V odboru je velika večina pristašev S. L. S.

Podržavljenje ljubljanske policije. Zakon o podržavljenju ljubljanske policije je že dobil cesarjevo potrjenje. Za vzdrževanje policije bo ljubljanska občina pri-

spevala na leto 80.000 kron. Podržavljenje se izvrši s 1. januarjem prihodnjega leta.

Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani vabi na II. redni glavni občni zbor v nedeljo, dne 23. junija 1912, ob pol 10. uri dopoldne v Ljudskem Domu v Ljubljani. Dnevni red: a) Poročilo načelstva. b) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора. c) Poročilo blagajnika. d) Poročilo nadzorstva. e) Volitev načelstva in namestnikov. f) Eventuelni predlogi. g) Slučajnosti. — Občni zbor je sklepčen, če je zastopanih vsaj polovico članov. Če ni, se sme po preteku pol ure pričati nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu.

Vpokojen je radi boleznj župnik v Ročah na Goriškem g. Miklavž Kocijančič.

Kamen v vlak. Dne 13. junija ob 4. uri popoldne je nekdo blizu št. Vida nad Ljubljano vrgel kamen v vlak št. 1715. Kamen je zadel profesorja Dolarja na levo oko. Orožnikom se je takoj naslednji dan posrečilo izslediti krivca v osebi nekega Jožefa Ovijsa iz Pirnič pri Medvodah, ki je po poklicu zidarski delavec ter je slaboumen.

Božjepotni izlet na žalostno goro priredi Moška in mladeniška družba v Križankih v nedeljo, dne 30. junija, to je v nedeljo po prazniku Sv. Petra in Pavla. Odhod s poštnim vlakom ob 1. uri popoldne. Izlet se vrši ob vsakem vremenu.

Vsled požara v šenčurju pri Kranju je brez strehe 14 rodbin; 14 posestnikom je uničil požar vsa gospodarska poslopja, 10 gospodarjem je požar močno poškodoval gospodarska poslopja, sadno drevje in hišno opravo. Posestnik Zarnik je izgubil šest glav goveje živine, enega konja in osem velikih prešičev, Ivana Hodnik pa dva prešiča. Uradno se je cenila škoda na 190.296 kron, oškodovani so zavarovani le za 73.860 K.

Ogenj v Sodražici. V trgu je začetkom minulega tedna nastal ogenj pod streho hiše št. 75. Vneli so se že strešni tramovi, vendar se je marljivosti ljudi posrečilo ogenj udušiti.

Za povzdigo čebelarstva je naklonil deželni odbor Slovenskemu čebelarskemu društvu v Ljubljani 500 K.

Nesreča pri kopanju v Krki. Dne 12. junija je utonil pri kopanju na novomeškem kopaljšču dijak 4. gimn. razreda Jernej Kaporc iz Dobrnič pri Trebnjem. Šele čez pol ure so ga mogli mrtvega potegniti iz vode. Skoro istodobno na bližnjem perišču vtopljeno služkinjo Katarino Rozman so še pravočasno rešili gotove smrti. — Prejšnji dan je bivši dijak Adolf Avsec rešil iz Krke ljudskošolskega učenca Stan. Mihelina. Rešitelj sam je že bil v veliki nevarnosti.

Ogenj v Grosupljem. V četrtek, dne 6. junija je okrog 7. ure zvečer začel goriti pod posestnika Antona Bučarja v Stranski vasi št. 5. V trenutku je bil ves pod v plamenu. Gasilci so vztrajno delali in zadušili ogenj ter potem stražili pogorišče celo noč. Dne 16. junija je bilo ravno tri leta, ko je Bučarju zgorelo vse, hiša, pod in kozolec. Prvič so zažgali otroci, sedaj je splošno mnenje, da tudi otroci.

Deklico zavrtelo v žagi. Deklica Angela Lotrič iz Rudnega je na Kemperlovi žagi pobirala žaganje. Naenkrat je žagar, ki deklice ni opazil, odprl žago. Velo je zagrabilo deklico za obleko in jo zavrtelo okoli s tako silo, da sta deklici zlomljeni obe nogi in roka ter da je hudo poškodovana po telesu.

Toča je pobila v nedeljo dne 9. t. m. popoldne ob 1. uri po vinogradih v Bukovčah pod Gorjanci. Padala je četrte ure med dežjem, ni bila bolj debela kot grah, a bila je tako gosta, da je bilo vse belo po tleh. Veliko grozdkov leži odbitih po tleh, mnogo se jih pa bo gotovo še posušilo.

Zločin ali nesreča? Na Blejski Dobravi se je 9. t. m. vršila veselica povodom blagoslovljenja gasilnega doma, ki se je je udeležil tudi 34 letni Janez Rabič, tovarniški delavec z Jesenic. Ker je vlak zamudil, je odšel z veselice s tremi fanti proti Jesenicam. 11. t. m. pa so ga našli mrtvega v Savi pod Sotesko. Oblečen je bil v veteransko uniformo, ki jo je imel na veselici. Ne ve se, ali se je Rabič ponesrečil, oziroma če je bil izvršen zločin.

Ogenj v Tominju pri Ilirski Bistrici. Dne 10. t. m. dopoldne je pogorela s slamo krita Logarjeva bajta v Tominju pri Ilirski Bistrici. Ogenj, ki se je jako hitro razširjal, je upepelil tudi hlev. Vzrok požara še ni pojasnjen; najbrž je bilo zažgano.

Strela je ubila. Strela je udarila v nedeljo 9. junija ob pol 3. uri popoldne v hišo Antona Dolinšek v Novi vasi pri Boštanju. Gospodar je bil takoj mrtev. Žena in trije otroci so ostali nepoškodovani.

Utonil je pri Besnici Rajmund Pogačnik, star 37 let, rojen v Tržiču. Bil je vdan alkoholu in je najbrže iz samomorilnega namena vsled bede skočil v vodo. V Tržiču zapuščal ženo in dva otroka.

Smrtno ponesrečil je čevljar Jožef Šter, rodom iz Dupelja. Predzadnjo nedeljo, dne 9. t. m., je padel na betonirano škarpo in se tako poškodoval, da je takoj izgubil zavest. Drugi dan nato je umrl. Bil je še tisto nedeljo na Brezjah pri Mariji Pomagaj, kjer je prejel svete zakramente.

Pri vožnji opeke našel smrt. Hlapec Janez Justinek iz Zgornje Loznice pri Konjicah na Štajerskem je peljal s štirimi volji vprežen voz, naložen z opeko. Med vožnjo je na vozu zaspal, izgubil ravnotežje in padel pod kolesa. Voz mu je šel preko prsi in mu jih popolnoma zmečkal. Bil je na mestu mrtev.

Zvon ga je ubil. V Ribnici pri Celju je zaspal v cerkvi 15 letni Franc Kora. Cerkovnik je zvečer zaprl vrata in tako je ostal deček tudi ponoči sam v cerkvi. Ko se je prebudil pozno v noč, je zlezal v zvonik in začel klicati, naj mu odpro. Nikdo ga ni čul. V obupnosti je začel zvoniti. Zvon pa se je utrgal in dečka smrtno poškodoval.

Požar. V Turškem vrhu pri Zavreču blizu Ptuja je posestniku Fr. Jurgecu zgorela hiša in gospodarsko poslopje z vsemi pridelki in orodjem. Zgorelo je tudi 15 svinj. Rešili so govejo živino. Škode je 10.000 K, zavarovalnina pa znaša samo 4000 kron.

Modras ga je ugriznil. V Gorički gori pri Slovenjgradcu so te dni sušili seno. Pri tem je bil navzoč tudi kmečki sin Luka

Oslovnik. Ko je šel po travi, je stopil na modrasa, kateri ga je ugriznil v desno nogo. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico v Slovenjgradec. Dvomijo, da bi okrevale.

Samoumora na Štajerskem. Na Frankolovem pri Celju se je obesil kmet in živinski barantavec Janez Potočnik, p. d. Macuh. — V Ptujju se je obesil blizu okoliškega pokopališča delavec Jakob Simončič. Zapustil je ženo in več otrok.

Nesreči na železnici. Sinček posestnika Jožefa Čenča v Sp. Lažah pri Konjicah je ušel na železnični tir in se tam igral. V tem trenutku je prišel vlak in zgrabil otroka ter ga vrgel z močjo ob tla. Deček je dobil težke poškodbe in je po par urah umrl. — Pri trgovcu Avgustu Rucklu v Hrastniku uslužben hlapec Janez Klepej in dninar Jernej Sopar sta skladala apno na železnici iz vagona. Soparju je padla na tir lopata in jo je hotel pobrati. V tem trenutku je prišel po drugem tiru tovorni vlak, katerega Sopar ni zapazil. Sopar je od vlaka na glavi dobil smrtno poškodbo.

Ponesrečeni rojak na tujem. Dvajsetletni mladenič Štefan Podgornik iz Čepovane se je ponesrečil na Virtemberškem v Nemčiji pri gradbi predora. Ostal je takoj mrtev. — V nekem kamnolomu na Tirolskem je mina vrgla v globočino 15 do 40 m delavca Fr. Šavli, 25 let starega in 21 letnega Ign. Erjavca, oba iz Lokovca na Goriškem. Oba sta obležala grozno razmesarjena.

Oko si je iztaknila. Hčerka posestnika Martina Kozinca v Sevnici je te dni z nožem tako nesrečno padla, da si je iztaknila oko. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico v Ljubljano, kjer ji bodo pokvarjeno oko odvzeli.

Otroka hotel zastupiti. Šestletni posestnikov sinček Jože Grmšek iz Kozjege na Štajerskem je pasel domače krave na pašniku. K njemu je prišel kmečki sin Martin Balonov, kateri se je vsled neke pravde jezil na Grmškov starše. Ponudil je dečku steklenico, v kateri je rekel, da je voda. Grmšek je res vzel steklenico in začel piti. Komaj je naredil požirek, je začel kričati in padel na tla. V steklenici se je namreč nahajala octova kislina. Deček je moral v bolnico, Balonova pa so orožniki zaprli.

Jesenske orožne vaje rezervistov in nadomestnih rezervistov so se takole določile: Prva doba orožnih vaj je določena od 22. avgusta do 3. septembra pri pešpolkih št. 7, 17, 27, 47, 87, 3. bataljonu pešpolka št. 97, pri lovskih bataljonih št. 7, 8, 9 in 20, pri poljskih topničarskih polkih št. 7, 8 in 9, pri poljskem havbičnem polku št. 3, pri težki havbični diviziji št. 3, pri gorskem topničarskem polku št. 3, pri pionirskem bataljonu št. 15, pri sanitetnih oddelkih št. 7, 8 in 9 ter pri trenski diviziji št. 3. Druga doba traja po deset dni, in sicer od 29. julija do 10. avgusta in od 12. do 24. avgusta pri trdnjavsko-topničarskem polku št. 4. Tretja doba, ki traja 20 dni, in sicer od 22. avgusta do 11. septembra, je določena za 1., 2. in 4. bataljon 97. pešpolka.

Deček si sam odtrgal poveženo roko. V tržaški pršti lukii se je v soboto, dne 8. t. m. popoldne pripetil grozen dogodek. Pred skladiščem št. 6 se je igralo več otrok,

med njimi tudi neki 10 letni Marij. Mino imenovanega skladišča se je pripeljal počasi nek tovorni vlak ter je deček skočil na stopnjice nekega vagona, a kmalu prišel pod vlak, ki ga je povozil. Na vpitje dečkovih tovarišev je vlak obstal. Dečku je odtrgalo obe nogi, desna roka pa se je držala samo še na koži rame. Medtem, ko je zdravnik rešilne družbe povoženca preiskoval, si je ta z levo roko odtrgal poškodovano desno roko proč z besedami: »Te roke ne morem več rabiti.« Čez dve uri je ponesrečeni umrl.

Življenje je rešil v Trziču na Goriškem vojak 47. pešpolka Ivan Gerželj nekemu Mattiussiju, ki se je kopal v Kanalu in se začel potapljati. Z nevarnostjo lastnega življenja ga je izvlekel na suho.

— **Protialkoholni in sadjarski tečaj v Mekinjah** se je 16. t. m. izvršil in obnesel — smemo reči — prav izvrstno. Predavali so gg. Puhar, Kalan, Humek in Mrkun. Tečaj je počastil tudi g. dekan in deželni poslanec Lavrenčič in spregovoril nekaj bodrilnih besedi; dalje gg. župniki — poleg domačega — iz Nevelj, Stranj, Homca in frančiškana P. Ambrož. Dvorana in galerija sta bili ves čas napolnjeni. Poleg domačinov so bili navzoči udeleženci iz Kamnika, Nevelj, Stranj, Komende, Homca, Mengša, Domžal. Za domačo župnijo se je ustanovilo takoj koncu tečaja protialkoholno društvo »Sveta vojska« po navodilih zadnje številke »Zlate dobe«. Drugod se bo prihodnjo nedeljo. V kratkem se ustanovi za kamniški okraj »Sadjarsko društvo« — pravila so že vložena — ki bo med drugim vzelo v roke brezalkoholno izdelovanje in uporabljanje sadnih sokov in drugih izdelkov. Izdelovali se bodo na novo kupljenem posestvu homške živinorejske zadruge v Šmarci. Podjetje bo velikega narodnogospodarskega pomena.

V Zagorju ob Savi se vrši sejm, ki pade na 30. junija, zaradi nedelje in praznika že 28. junija t. l.

Vznemirjenje ljudstva. Ob priliki zadnjih požarov v ljubljanski okolici in na Gorenjskem je bilo, kakor se širi vest, na vratih napisano, da bodo zažgana vsa tista poslopja, katera so zavarovana pri Vzajemni zavarovalnici. — To beganje ljudi izvira iz krogov, ki so nasprotni našemu domačemu zavodu. Širjenje omenjene govorice ne more imeti drugega namena — če je bila omenjena vest na kakšnih vratih napisana ali ne —, kakor oplašiti vse one, ki so zavarovani pri Vzajemni zavarovalnici in jih pripraviti do tega, da bi od nje odstopili; pač podlo konkurenčno sredstvo tistega, ki je to govorico povzročil! — Kdor to vest širi, se ga bo naznanilo radi javno varnost vznemirjujoče govorice.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je imela dne 13. maja t. l. sejo upravnega odbora v deželnozborni dvorani deželnega dvorca. Predsedoval je seji predsednik odbora dež. glavar g. dr. Iv. Šusteršič, ki je pozdravil vladnega zastopnika c. kr. vladnega svetnika g. J. Kremenška in navzoče odbornike kot zastopnike občin ustanoviteljic. Predsednik ravnateljstva, komercialni svetnik poslanec gosp. Fr. Povše, poda nato poročilo o poslovanju hranilnice

v prvem upravnem letu. Hranilnica je pričela poslovati dne 25. februarja 1911, torej je poslovala dobrih deset mesecev. Denarni promet je znašal 2.881.287 K 37 vin. Na 880 hranilnih knjižic se je tekom desetih mesecev vložilo 772.064 K 94 vin., dvignilo pa 90.198 K 11 vin. Posojil se je dalo 542.516 K 84 vin., in sicer je hipotekarnih posojil za 283.988 K 52 vin., posojil občinam za 238.671 K 61 vin., meničnega eskompta za 2000 K, posojil cestnim odborom za 15.000 K. Stanje tekočega računa in naloženega denarja med aktivni znaša 123.337 K 39 vin. — Da si je hranilnica pridobila zaupanje, je dokaz, da se je v prvih štirih mesecih leta 1912. vložilo nad 404.000 K, tako da znaša stanje vlog 1. maja t. l. nad 1.100.000 K. Hranilne vloge se obrestujejo polletno po 4¼%, posojila se dajejo po 5%. Hranilnica je pupilarno varen zavod in jamči za njo 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zavod ima svoje prostore v hiši Zadrुžne zveze, Dunajska cesta št. 32.

Svetovnoslavne oberamergavske pajsijonske igre Kristusovega življenja in smrti, katere hite na Bavarsko gledat ljudje iz najoddaljenejših krajev sveta, se bodo v nedeljo, dne 23. t. m., ob petih popoldne kazale v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani. Vstopnina: sedeži 50 vin., stojišča 20 vin. — Pridite!

RAZGLAS

o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1912.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem ter naj ji priloži:

1. Krstni list;
2. domovinski list;
3. šolsko izpričevalo;

4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru;

5. npravstveno spričevalo.

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih stroških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6. ubožni list in

7. potrdilo, da je že najmanj dve leti bil za kovaškega pomočnika.

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se

do 25. junija t. l.

pošljejo ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra 1912.

Kdor dobro prestane skušnjo, more po postavi iz leta 1873 dobiti patent podkovskega mojstra; brez skušnje pa ne more nihče postati podkovski mojster.

Pouk v šoli je brezplačen, učenci morajo skrbeti le za hrano ter za potrebne učne knjige. Stanovanje imajo učenci v zavodu.

Učenci naj se zglase en dan pred šolskim pričetkom v podkovski šoli na Poljanski cesti.

Ker je v slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev, ki bi mogli zdraviti tudi kopitne bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živine in mesa, naj bi skrbela županstva, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača ter živinskega in mesovnega oglednika.

Frančišek Povše,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Živinozdravnik Lovro Tepina,
ravnatelj podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer 27. skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 28. pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj vložijo pri podpisnem ravnateljstvu do 25. junija t. l. prošnjo za sprejem k skušnji, ki naj ji priloži:

1. učno spričevalo in

2. potrdilo o najmanj triletni službi kot kovaški pomočnik. (Odredba ministrstva za notranje zadeve z dne 27. avgusta 1873.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4½% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Črnuče. V nedeljo je imel v izobraževalnem društvu vlč. dr. K r e k jako poudčno predavanje, v katerem je dokazal zakaj morata kmet in delavec skupaj držati proti skupnemu sovražniku, brezverskemu in zato brezsrčnemu judovskemu kapitalizmu. Jako umestno predavanje, ki je tudi drugod po ljubljanski okolici zelo potrebno. Delavstvo je namreč

od socialnih demokratov nahujskano proti kmetu, ker pameten kmet z duhovnikom drži in h krščanskemu nauku hodi. Tega pa ravno brezumni socialni demokrati ne morejo trpeti. Kajti njim ne gre za delavske koristi, ampak le za vojsko zoper vero in cerkev, ker hočejo tako judje, ki jih plačajo. Kdaj bodo naši ubogi zapeljani delavci to spoznali? Če bodo ob nedeljah rajši v oštarijo kakor v društvo hodili, — n i k o l i! Kateri ste pametni in pošteni, k nam v društvo! Zasleplence pustimo njih usodi! Bodo že videli, kam se po tej poti pride. Škoda jih je, a ne moremo pomagati, če so tako trapasti — in ljubijo temo bolj kakor luč.

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Z ogorčenjem smo čuli o lažnjih in žaljivih napadih v predzadnjem »Svinjskem domu«, ki na nečuvnen način blati načelnika hranilnice in posojilnice g. župnika Zabreta. Vendar nam je na tem ležeče, da bi rojaki širom naše dežele ne sodili nas šentvidčanov napačno, češ, da soglašamo s temi surovinami. Zato zavračamo z vso odločnostjo te napade podlih liberalnih dopisunov. Dopisniku svetujemo, naj se v prihodnje raje pobriža za svoje prijatelje, kjer bo našel dovolj gradiva za svoj umazani list. Lažejo tako satansko, da se že celo njihovi lastni pristaši sramujejo in se čudimo, da dobi prostor v krščanski hiši list, ki se vsak teden nažre dodobra duhovnikov, kmetskega ima pa toliko na sebi kakor žaba volne. Našemu gosp. župniku izrekamo javno priznanje za njegov trud v našo izobrazbo in ga pozivljamo, naj v odgovor na te napade tudi še za naprej vztraja na dosedanji poti, ker ravno to delovanje, zlasti v društvih, je edini in pravi vzrok te besnosti nasprotnikov. Zato pa kličemo s člankarjem sobotnega »Slovenca«: »Dolžnost vsake krščanske hiše, v kateri še visi sveti križ, pa je, da vrže tak list, ki krščanstvo in duhovnike blati, na smetišče!« — P o s v e t u, da se še bolj izобрази v svoji mizarški stroki, je šel mladenič Jože Arhar iz Vižmarjev. Bil je navdušen Orel in vnet cerkveni pevec. Nekemu možu je dal denar, da mu bo pošiljal »Domoljuba« v daljni Solnograd. Tako zapušča dober mladenič domači kraj, ki stopa v tujino možato in s korajžnim srcem; saj je pustil tu nebroj dobrih prijateljev, ki jim bo ob povratku krepko in nepokvarjen zopet stisnil desnico. Naj ga Bog vodi po potih med tujimi ljudmi! Mladenci, kar Vas je še, ki niste pri naših organizacijah, zlasti pri Orlu, vstopite v naš krog, ne bo Vam žal, ker nudilo se Vam bo kakor v telovadnici, tako tudi zunaj, dosti poštene zabave. Taki mladeniči, pozneje značajni možje, bodo za nami spretno vodili občinske posle! Ne pa taki, ki se še pred cerkvijo niti odkrijejo ne, sv. maša jim je pa deveta briga. — »Slovenec« se proda v Kavtmanovi trafiki vsako soboto čez 80; tudi »Gorenjca« z zanimanjem čitamo, ki je že zelo razširjen tudi v št. Vidu. Tudi jako izvrsten list, ki ga toplo priporočamo! V vsako hišo kak naš list, potem za slabo, umazano ne bo prostora. Na delo za katoliško časopisje, zlasti pa za naš vrli »Domoljub« ob njegovi 25 letnici!

g Bohinjska Bistrica. Umrli je naš ugleden mož Pavel Čop. Bil je občinski

svetovalec, šolski svetnik, odbornik hranilnice ter stal pri vseh naših organizacijah vedno v prvi vrsti. S svojim res lepim krščanskim življenjem si je pridobil velik vpliv v javnosti. Mir blaži duši!

g Iz Žabnice. Naša dvorazrednica je dobila potrebni strelovod. Delo je izvršil inštalater Ivan Mihelčič iz Rožne doline. — Gospodarski stroj je pred nedavnim poškodoval nekega otroka in nekega fanta. Več previdnosti! — Eksplozijo v Wöllersdorfu smo čutili tudi pri nas. — Železniški vlak je v Ameriki usmrtil mladega oženjenega rojaka Jožefa Hafner iz Form. — Šolska mladina napravi v četrtek, 20. t. m. izlet na Šmarno goro. — Za evharistični shod na Dunaju bi bilo želeti več zanimanja in prižlašanja. — Število naročnikov »Domoljuba« naj se za njegovo 25 letnico s prihodnjim mesecem pomnoži! Izjemno znaša naročnina do novega leta le cno krono. — Polje kaže dobro.

g Moravče. Političen shod Kmečke zveze za dekanijo Moravče se vrši v nedejo, dne 23. junija po deseti maši pri sv. Valentinu na Limbarski gori. Na shodu govori poslanec dr. Janez Krek. Udeležite se ga v obilnem številu zlasti fantje in možje. — Orlovska slavnost je, dasi je bilo tako slabo vreme, vrlo dobro uspela. Slavnosti se je udeležilo 189 Orlov v kroju s sl. kamniško godbo na čelu. Pri taki oddaljenosti od železnice in v takem dežju, velikanska udeležba, in vse je vzklikalo, da je le Orlom kaj takega mogoče. Zahvalimo se vsem, ki so kaj pripomogli k slovesnosti, zlasti pa dekletom za krasne vence. Čisti dobiček znaša 50 K 34 vin., kar se bo porabilo za Orla. — Živino-rejska zadržuga je priredila v binškošnih praznikih tridnevni tečaj. Udeležba je bila v nedeljo in ponedeljek precej povoljna, vendar bi bilo želeti, da se takih tečajev bolj udeležujemo. Pristopajte k zadrugi, ki dobi v kratkem izvrsten čistilnik, katerega bo dala zadrugi-kom na razpolago. — Licenciranje bikov se je vršilo 7. junija; opazili smo, da se je dolina glede tega precej povzdignila. Krasni biki so na razpolago v vseh večjih vaseh, za kar se imamo zahvaliti živino-rejski zadrugi.

g Iz Kropce. Sprejem prevziš. knezoškofa ob birmovanju v našem trgu je bil tako veličasten kakor malokje na Gorenjskem in to tembolj, ker so se sprejema udeležili vsi uradi, društva in stanovi brez izjeme! Pokazali smo tudi tukaj popolno edinost, in to je nekaj, kar se mora pohvalno poudarjati. Sprejem je bil v resnici iskren, brez vsake hinavščine! Številne zastave, slavoloki in napisi, mogočno gromenje topičev, zvečer pa razsvetljava vsega trga in petje pevskega društva pod vodstvom našega g. nadučitelja, vse to je poveličevalo prihod našega knezoškofa. Izredno lep in izviren je bil slavolok in napis na njem, ki so ga naredili naši delavci verigarji iz samih verig in verižic. Bilo ga je vredno pogledati. Nekaj posebnega je pa v Kropi 20 m dolga trobojnica, ki je visela pred trgovom na 70 kg težki žici, ki je visela napeljana iz zvonika kapelice na nasprotni hrib. Sprejem g. knezoškofa je prišel pogledat tudi podnartski župan nadžlahtnik Tonček z žlahtnikom in malim

sprejemom. Skozi okno so opazovali sprejem. Videli so ob sprejemu — tako pišejo — tudi kmetiče, dasi v našem obrinam trgu ni nobenega kmeta; posebno jih je pa zbodel dostojni sprejem od našega krščanskega izobraženega učiteljstva. Zato je najbolj hinavski ud te družbe takoj poslal v »Dan« naše učiteljstvo sramotečo notico. Na to pa ta-le odgovor: Revež, pojdi se učiti olike, da boš vedel, ali je sramotnejše poljubiti maziljeno roko (prstan) svojega višjega pastirja ali kake — natakariče!

g Iz Križa pri Tržiču. V četrtek 13. t. m. so bile pri nas občinske volitve. Zmagala je Slov. Ljudska Stranka z vsemi kandidati. V podobčini Križe je bil izvoljen župnik Janez Zabukovec. Dobil je 51 glasov, Anton Oranič, pod. Urin pa 40. V podobčini Duplje je izvoljen Jos. Štuler s 60 glasovi; učitelj Karol Završnik je dobil 44 glasov. V podobčini Žiganja vas je razmerje 63 proti 14. V Sničnem je tudi nasprotna stranka volila našega kandidata, ki je dobil 46 glasov, namestnik pa je dobil naš 42, nasproti 6 glasov. V I. razredu je razmerje povprečno 66 proti 46, v II. razredu 150 proti 66, v III. razredu 274 proti 154. Boj je bil silno hud in udeležba velikanska. Štetje glasov je bilo končano šele v petek zvečer. Marsikaj bi lahko povedali, kako je delala nasprotna stranka, da bi zmagala, a bomo le, če bomo izzivani. V poznavanje položaja povemo samo sledeča dejstva: 1. Nasprotna stranka je izdala parolo: Župnik ne sme biti izvoljen. 2. Njen volivni oklic osebno žali in obrekuje župnika. Tiskan je bil v liberalni Narodni tiskarni v Ljubljani. Raztrosili so ga po vaseh v ogromnem številu. 3. Oseben napad na župnika je povodom volitev izšel dvakrat v »Slov. Narodu«. Oba »Naroda« je nasprotna stranka razdelila med ljudi v več iztisih. 4. General nasprotne stranke je bil mož, ki se sam odkrito priznava za liberalca. Bil je tudi kandidat v I. razredu. 5. Med kandidati nasprotne stranke je bil voditelj tukajšnje socialne demokracije. — Kdor zna misliti, si bo sedaj lahko sam napravil sodbo.

Dolenjske novice

d Iz Žužemberka. Nismo se motili, ko smo onkrat poročali, da je od žužemberškega kompanjona »zaslužnega« Štipkota z Dvora pričakovati v liberalnih listih še prav »finih« izdelkov. In res, zapekla ga je liberalna vest. Ker je bil prejel pohvalil našega gospoda župana, ali pa ga je zato ozmerjal Štipko in kmalu so isti ljudje, ki so se čudili, da »Narod« našega župana hvali, še z večjim začudenjem brali, da ima Žužemberk takega župana, ki bi moral po mnenju istega »Naroda« že davnaj uživati lectarčino menažo. Nič manj kot goljufijo mu očita liberalni zagovornik Jeruša ter kliče državno oblast zoper njega. Smilil se nam je gospod župan pri misli, kako bo na sv. Telesa dan žalostno zdihoval za omrežjem ječe in še naše godbe ne bo slišal, ki se jo je

tako veselil; a odleglo nam je, ko smo ga videli, kot vsako leto tudi letos v družbi g. Dereanija stopati pri procesiji za nebom v spodbudo ljudstvu in v lep zgled onim, ki bi vsaj ob taki priliki lahko pokazali, če so še naše vere. Pa še zlat zaslužni križec mu je krasil prsi, četudi mu liberalni dopisnik niti srebrnega ne privošči. Kako je to, da presviti cesar, ki so g. župana odlikovali, niso tega liberalca vprašali, kaj zasluži mož, ki se že toliko let trudi za blagor občine in zadnji čas kot poslanec tudi za blagor svojih volilcev? Koliko podpor je že izposloval posameznikom, kakor tudi občinam in zadnji čas je zopet Ajdovcu in Zagradcu izprosil prispevke dežele za popravo potov. In takega moža si drzne barabski dopisnik oblivati z gnojnico svojih laži in mu očitati nepravilnost v računih, katerih niti še ni in jih tudi biti ne more, dokler vsa krmila niso oddana. Sicer je pa g. župan v »Slovincu« liberalnega lažnjivca javno pozval, naj mu pogleda odkrito v oči in dokaže, kar se je v »Narodu« nalagal. Smo prav radovedni, če bo imel »resnicoljubni« dopisnik toliko korajže, ali bo pa, kot vsak baraba, potisnil klobuk na čelo in izza vogla pljuval na poštone ljudi. Najbrž bo čakal povelja dvorskoga Štipkota. Ta je pa, kakor čujemo, nekaj obolel. Pravijo, da ne more govoriti, in otroci že par tednov niso imeli šole. A sreča za »Narod«, da ni obolel na prstih, kdo bi sicer v ta list sadil tako krasne rožice o »lepem božjem namestniku«, kakor jih zna samo Štipko. V zadnjem, neizmereno »olikanem« dopisu se bridko pritožuje nad surovim tonom »Domoljuba«, ki se upa dražiti ga celo s »frakljem« in grozi, da bo začel take priobčevati o »farovski pijanosti, da bodo ljudem stale kar potne srage na čelu.« Ker se ravno glede naših gg. duhovnikov takih razkritij strašno bojimo, zato obljubimo, da ne bomo Štipkotu nikoli več očitali pijače, o ne, še privoščimo mu je, da vsaj v tem oziru lahko govori o zaslugah. Torej »Bog žegnaj«!

d **Iz Velike Doline** nam poročajo: Zadnji čas mora »Slov. Dom« vedno prinašati popravke. Vidi se, kakšne dopisnike ima. Laž za lažjo. Lagati se je prav lahko. Kar je zadnji čas pisal »Slovenski Dom«, bi bila morala seveda sodnija prijeti, če bi bilo le količkaj resnice. Sedaj se je pa Amalija Hribar, rojena Oblak, v »Slov. Domu« podpisala. Mi ji ne zamerimo, ker je žena že veliko poskusila v svojem življenju — naj poskusi svojo srečo še kot javna dopisnica »Slov. Doma«. Če se ji zdi, da je župnik dopisnik »Domoljubov« in da župnik in »Domoljub« lažeta, kar pred sodnijo z obema. Osební mi nismo, če pa žena komu očita dolgove, dasi ne ve, če jih ima, bi jo samo opozorili, če se ve spominjati, kje je ona prosila posojila, če je plačala, kar je bila dolžna občinski blagajni, če ni z nosom zadel ob občinske jasli oni, ki je brez postavnega dovoljenja dobil iz občinske blagajne 90 kron zaradi nekega popisa. Proti ženi bi vložile prizadete stranke

radi namigovanja uradne poneverbe tožbo, a čakajo, kadar jih bodo prišli, bodo zgradili pa takrat — saj tako namigovanje mora oblast sama prijeti. Če bo oblast prišla, bomo videli, kako bo vse to Amalija Hribar zagovarjala. Popisovanje glasovnic proti volji volilcev, izposojevanje denarja iz državnih blagajnic brez dovoljenja mora vsekakor prijeti državno pravdnístvo.

d **Št. Janž na Dolencem.** Že dolgo opazujemo, kako posedajo liberalni šnopsarji na cerkvenem obzidju med službo božjo. To seveda z izgovorom, da srkajo za svoje zdravje — neobhodno potreben — sveži zrak. Med pridigo se tudi na isto obzidje kaj rad prisloni kak pipčarski mešetar in potem imajo tako imenovani »pipčarski semenj«. Želja naših somišljenikov je, da bi imeli med službo božjo popolnoma mir, naj se cerkveno obzidje torej odstrani in se to s primerno ograjo nadomesti. Znano nam je dobro, kako bodo o tem sodili Vinkotovi politični suplentí z različnimi ovinki v »Slov. Domu«, češ, da so k temu poklicani samo javni organi, ki imajo — pri taki nespodobnosti prvo besedo. Sapienti sat! (Za razumnega dovolj.)

d **Iz Tržišča.** Zopet se je oglasilo znano liberalno revše v »svinjskem domu«. Javka in prosi 500 K podpore za mokronoškega sokola. Vprašamo pa, zakaj ne za gabrijelske sove. So še slepe, kajne? Ja, pa vendar ste dobili že veliko podpore od raznih strani, kakor se je hvalil sokolski kolovodja in tako torej spravljali sove na noge z drugimi močmi, kar očitata Orlom. Pa kljub velikim podporam, ki so vam došle, le ne morete spraviti mladih sov na dan. Res si Tonče hudo prizadeva, pa vendar ne more v svoji kovačnici skovati dosti trdnega obroča, da bi držal sove skupaj. In zato ga bo gotovo popolnoma navdal obup, da bi dobil lovorov venec. Pa on ga zasluži po vsej pravici (Bog nas varuj hudih misli). Pomislite, kako lepo uči v »Slov. Domu« ljubezen do bližnjega in tako rekoč razlaga sveto pismo. Tudi z zgledom nas uči lepo sinovsko ljubezen do svoje matere. Z vso silo se zaletuje tudi v gospoda župnika in brata Orla Kobal, češ, da dopisujeta v »Domoljub«, kakor da bi ona ne imela drugega dela, kot zasledovati kilovo sovino zalego.

d **Vače.** Naj nihče ne misli, da se nam je tinta posušila in pero zarjavelo. Kadar bo kaj važnega, bomo že poročali. Z ljudmi pa, ki bi bili radi poškovali na praznik presv. Rešnjega Telesa našo društveno zastavo in so popoldne sredi trga mirne fante našega mišljenja napadli in preteпали, se ne da človeško govoriti. Komur je kamen in kol višek napredka in kdor misli, da je znamenje olike in omike, ako začne odraslega človeka pretepatati, pa sploh ne spada med ljudi. Za nas je seveda vnebovpíjoč greh, če se kdo le poskuša v bran postaviti. A stranka pretepačev, ki napada le zato, da ves napredni Izrael dere k sodišču zoper tistega, ki se je branil, je že odigrala svojo vlogo.

Pri zadnjih občinskih volitvah so tudi sleparili s »pocblastilom« v Ameriki bivajočega Fr. Klinca z Vač, ki svojega pocblastila nikomur ni dal. To imamo zopet črno na belem. Poznamo »poštenjaka«, ki je volil s takim »pocblastilom«. Župan Zarnik bi moral na Vačah skrbeti za javni red in telesno varnost. Če tega ne more storiti, že ve, kje ga čevelj žui. Z »napredno« stranko bodo obračunali svojčas možje, ki znajo ceniti snažnost in dostojnost. Le pomislimo, kako korist je užival od liberalcev oni sokol Humski, ki je leta 1910 pri velikonočni procesiji na trgu stal pokrit pred sv. Rešnjim Telesom! Zadnje dni ga je morala vzdrževati Vincencijeva bratovščina v Ljubljani. Nobenega moškega ni bilo pri njegovem pogrebu. Ne zdi se nam vredno reči kaj več. Sodbo prepuščamo Bogu in krščanskemu ljudstvu.

d **Na Sv. Gori nad Litiijo** se je vršil dne 10. t. m. lep shod Marijinih družb iz okoliških župnij. Vkljub slabemu vremenu je prišlo samo iz Čemšenika okoli 40 deklet; iz Zagorja, Št. Lambera, Vač in Hotiča še celo z zastavami, pa tudi dekleta s Save, Peč in Št. Gortarda moramo pohvaliti. Sveto mašo z asistenco in krasen govor je imel škofijski voditelj preč. g. Janez Kalan iz Ljubljane. Pri tej priliki se je pokazalo, kako lep kraj je Sv. Gora s svojim prekrasnim razgledom, ki toliko turistov privabi od blizo in daleč. Ta Marijina božja pot je kakor nalašč za take prireditve. Iz okolice še prihajajo procesije na Sv. Goro. Če bi pa fara, ki šteje 940 duš, imela vnetega dušnega pastirja, bi zopet oživela stara božja pot, kamor tako lepo ubrani zvonovi že izza davnih časov vabijo pobožnega romarja. Tudi pot, ki je na par krajih res malo strma, ni tako težavna za pametne ljudi, ki polagoma hodijo. Cerkev, ki kraljuje sredi pogorja, stoji 849 m visoko nad morsko gladino. Posebno ugodno je za mladega duhovnika, ki bi se rad v miru pripravljal na župnijski izpit. Upamo, da bodo tudi na višjem mestu spoznali, da pri nas v resnici potrebujemo stalnega in delavnega dušnega pastirja. Radi hodimo na Sv. Višarje in drugam, nikari pa ne pozabimo Kraljice nebes na Sv. Gori!

Notranjske novice

n **Vrhnika.** Dnevni red prireditve 30. junija je sledeči: 1. Ob 4. uri zjutraj budnica Orlovskega trobentaškega zbora. 2. Ob pol 9. uri sprejem Orlov in gostov na vrhniškem kolodvoru. 3. Ob pol 10. uri sveta maša pri Sv. Trojici. 4. Po sveti maši ravnotam velik ljudski tabor, na katerem bodo govorili naši poslanci in drugi odlični govorniki. 5. Po končanem taboru obhod po Vrhniki do »Društvenega doma«. 6. Kosilo po raznih gostilnah. 7. Ob pol 4. uri javna telovadba vseh kranjskih Orlov v pri-

jaznem Grogarjevem dolu: a) Rajalni prihod; b) proste vaje za leto 1912; c) orodna telovadba: drog, bradlja, konj, koza, krogi; d) nastop vrh. okrožja na drugu in bradlji; e) moreška; f) rajalni odhod. 8. Ravnotam velika ljudska veselica. Sodelujejo vrhniške dame in Bogomila. Za zabavo bo poskrbljeno v obilni meri: Vino, pivo, jestvine, slaščice, šopki, razglednice, srečolov itd. bo na razpolago v posebnih, lično izdelanih paviljonih. Tudi godbe in petja ne bo manjkalo. Pri celotni prireditvi sodeluje slavna društvena godba iz Domžal. Vstopnina k javni telovadbi in veselici: Sedeži na tribuni 2 K, navadni sedeži 1 K, stojišča 40 h. Vstopnice naj se nosijo vidno. — Predprodaja vstopnic v trgovini g. Frančiške Opeka in v »Društvenem domu«.

n Vrhnika. Za prireditev kranjske žodzveze Orlov dne 30. junija vlada v vseh krogih veliko zanimanje. Naše vrle dame in Bogomile bodo storile vse, da čim veličastneje uspe ta dan, posvečen slovenski mladini in ob njej našemu ljudstvu. Tudi fantje se trudijo, kolikor jim dopuščajo moči, za ta slavnostni dan. In tako je dolžnost vsakega pošteno mislečega Vrhničana, da pripomore kakorkoli, da bodo naši kranjski Orli vsprejeti tako, kakor se spodobi. Kadarkoli je bilo treba pokazati kaj zmore Vrhničan, vselej se je obnesel v najvišji meri. Tako naj se tudi zdaj. 30. junija naj Vrhnika pokaže, da ceni mladino in njeno delo; zato naj sprejme svoje goste, navdušene za dobro in blago, z odkritim, veselim navdušenjem. Dvignejo naj se vitki mlaji, zaplapolajo naj z domov zastave, Vrhnika naj zadobi slavnostno lice v pozdrav Orlom in vsem njihovim prijateljem!

n Borovnica. Nimam tiste navade, da bi držala jezik za zobmi, posebno če je treba pohvaliti sokole, ki sem jim bila ono nedeljo za botro. Meni se zdi, da »Domoljub« zadnjič samo zato ni hotel nič o tem pisati, ker je bil nevoščljiv meni za čast, Sokolom za njih »redko« slavlje in Ivanu za lep dobitek, ki ga je naredil. Se moram pa danes jaz zahvaliti vsem, ki so tako ali drugače sodelovali pri naši slovesnosti. Na sokolske manire se že od nekdaj dobro spoznam. Zato sem se namenila že pred poldne izprazniti par frakeljnov špiritovega v Flajškarjevo štacuno. Pa so mi dejali, da bo ta štacuna zanaprej samo za Sokole, katerih je bilo res notri že kar gосто ter so se tako pridno vadili za večerni nastop, da je prišlo name samo še pol frakeljna. Zelo lepo je bilo pred kolodvorom. »Na zdar, Jera!« so me pozdravljali od vseh strani in gospodje v črnih kapah so mi tako priključivo salutirali, kot dosedaj še nikoli. Ampak najlepše smo se pa imeli zvečer pri Ivanu. Telovadba ljubljanskih sokolic mi je bila tako všeč, da sem takoj sklenila tudi naše sokolice tega naučiti, saj telovaditi znam izvrstno. Dve cerkveni pevki sta se mi že zapisali; ako se še katera druga želi, naj mi pove. In ples! Naš občinski odbor sicer misli, da je najboljšje, če ljudje ne

zapravijo preveč denarja, zato plesa ni dovolil. Pa to so klerikalni nazori! Kdo bi se zmenil zanje! Zaenkrat bomo plesali brez dovoljenja. Ko bomo pa s klerikalno vlado pomedli, bodo na mene za župana izvolili — a predcarjev gospod so mi to že obljubili — in takrat bomo plesali tudi po cestah, ne semo po gostilnah. Prva sva se zasukala seveda jaz kot sokolska botra in pa starosta Makurati. To je slo! Kar luči po dvorišču so pogasile in oder za godce se je podrl. Sreča, da se še plešče ni. Nekaj polk sem še potem naredila, a premagal me je brinjevec, zato bom morala šele poizvedeti, kaj se je ponoči godilo. Na potu proti domu sem videla zjutraj par sokolov, ki so najbrž svoje »šteselne« izgubili, ležali so prekucenjeni ob kraju ceste. Doma sem hotela povedati našim klerikalcem par gorkih, pa me je prijel orožnik ter me gnal v sokolski dom — čem reči v keho. — Na zdar! Sokolska botra Jera.

n Žiri. Ni ravno posebna težava, dokazati dopisniku, ki v liberalnem listu prosi deželni odbor (mimogrede opozorimo dopisnika, da liberalni list, ki sramoti dan za dnem naše delavne može v deželnem odboru, ni srečno izbrana pot za prošnje, naslovljene na deželni odbor), naj se nova cesta Žiri-Logatec izogne Žirov, in ki trdi, da je bila pri projektiranju tega dela ceste merodajna strankarska strast — ni težko dokazati, da je strankarska strast pri tistih, ki so zoper projekcijo skozi Žiri. 1. Kak je bil prvotni načrt, ko še ni bilo »strankarskih strasti«? Kdaj in zakaj se je začelo spletkariti zoper prvotni načrt? Stvari, ki so za temi vprašanji skrite, ne govore v prid liberalcem, ki se delajo, da so brez »strankarske strasti«. 2. Dva, trije posestniki imajo v gotovih slučajih pravico, da jih deželni odbor uvažuje pri gradnji cesta — in velika vas, po kateri ima ves kraj svoje ime, bi naj bila preterirana, izločena iz prometa? 3. So-li v Žirih sami klerikalci, za katere se poteguje »klerikalna strast«? 4. Niso-li Žiri v gospodarskem oziru zadnje čase že mnogo trpeli in jih še čakajo žrtve (premestitev cerkve, sejmišča, šole najbrž kmalu), tako da bi jih nove — in to tako važne izgube zelo zadele v gospodarskem oziru? 5. Stroške si dopisnik po svoje razlaga; naj le vpraša na merodajnem mestu zanje, pa bo z mirno vestjo lahko tolažil razburjene kolege. Dvoje je mogoče: Ali hočete povzročiti škodo Žirem — ali pa vso stvar zopet zavleči s svojo škodoželjnostjo. (Davki bodo tako razdeljeni, da potomci sigurno ne bodo preklinjali dež. odbora; pač pa bi tiste, ki bi šli s cesto v oddaljeni hrib, mesto v vas, kjer so ljudje, čeprav vmes klerikalci.) Zlobno je prvo in drugo. Neprijetno dirne človeka, da ne pride liberalce preko ozkih mej osebnih potreb do tega, da bi tudi drugim kaj privoščil. Kam bi prišle skupne gospodarske zadeve, ko bi se delalo po teh omejenih nazorih!

n Podraga. Umril je dne 6. junija 1912 v deželni bolnišnici v Ljubljani mladenič Ivan Semenič iz Podrage.

Truplo so pripeljali dne 9. junija v Podrago, kjer mu je katol. slov. izobraževalno društvo priredilo veličasten pogreb. Žalujoča družina izreka vsem udeležencem prav iskreno zahvalo.

n V Podragi se vrši v nedeljo, dne 23. junija, prvi sprejem mladeničev v Marijino družbo. Cerkevna slovesnost prične ob 4. uri popoldne. Ob 5. uri pa uprizori dekliška Marijina družba na dvorišču župnišča žaloigro »Vestalka«. Marijini sinovi in hčere in prijatelji Marijinih družb, dobrodošli!

n Umrl je v Zagorju na Krasu mladenič J o Ź e f F a t u r (Andrejozev). Bil je odpoklican v večnost v najlepših letih, v 24. letu svojega življenja. Bil je najpridnejši in najvzornejši v celi fari, o katerem se lahko reče, da ni bilo madeža na njem. Bog potolaži žalostne stariše!

n Lobja. Dopolnilne občinske volitve v Doleh so liberalce silno zaskalele, ker niso pri teh volitvah zmagali. Dali so si duška s tem, da so začeli naše agitatorje pretepavati, suvati in mečkati. Torej, tako hoče in pod tem geslom hoče liberalna stranka zmagovati in si pridobivati ugodna tla za nadaljni razvoj. Stranka, katera se hoče tega gesla držati in s tem zmagovati, ni vredna, da bi bila sploh za v javnost, ampak taka spada že med barabe in tukaj imajo dovolj prostora. Vi pa, dragi somišljeniki, bodi vam za vzpodbudo to početje in še bolj delajte za prospeh S. L. S., ker upam, da bo ta sad pri sedanjih volitvah prinesel še več poguma naši stranki in da bo že pri prihodnjih volitvah častno zasedena S. L. S. v občinskem odboru. Čast vrlim neutrašenim Dolčanom!

n Gradišče pri Vipavi. Zmago S. L. S. pri občinskih volitvah v Vipavi je odločilo Gradišče. To so slutili tudi liberalci. Na predvečer volitev so do ene po polnoči hodili agitatorji po hišah. Celo noč so lovili, pa niso nič vjeli. Naši možje so držali kakor veriga. Nek naš mož je dejal, da tudi za tisoč kron ne sne svoje moške besede in ne proda svojega glasu. Zadnji čas je bil, da se je strla moč brezverskega liberalizma. V strahu smo gledali, kako naši mladeniči zahajajo vedno bolj na kriva pota. Leban in Žive vedno bolj sejeta ljuliko v naše vrste. Možje in mladeniči, proč od teh ljudi, ki niso več našega prepričanja, ne več naše krvi, ampak so se izneverili krščanskemu moštvu in se obesili na frake trških liberalcev!

n Vipava. Dne 13. junija je pri dopolnilnih volitvah v občinski odbor na celi črti zmagala S. L. S., ki ima sedaj 19 svojih mož, liberalci pa še pet. Po dolgih, hudih bojih je sedaj strta stara garda Hrovatinova ravno ob stoletnici poraza Napoleona v ruskih stepah. 13. junij je za zgodovino osvobodnega kmečkega ljudstva vipav. doline važen dan. Zgodovinar razdeli to zgodovino lahko na štiri dobe. 1. Doba kmečkega hrbta; ko je graščak videl človeka samo v graščaku, pri kmetu pa je videl samo hrbet njegov za svoj bič. 2. Doba kmečke

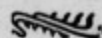
kože; ko so mesto graščakovo nastopili denarni mogočnejši brez plemenitega rodu in srca, ki so videli na kmetu samo njegovo kožo, da so jo strojili — to je doba oderuhov. 3. Doba kmečkega trebuha; ko so gospodarili in ponekod še gospodarijo gostilničarji in mesarji, ki so videli na kmetu samo trebuh. Čim manj je hodil kmet v cerkev in čim bolj zahajal v gostilne ter spravljal svoje premoženje v roke gostilničarjev, tim inteligentnejši, jim je bil. In ker se liberalni uradnik in učitelj tudi boji cerkve ter raje zažiga kadilo Bakhu, poganškemu bogu posvetnega razveseljevanja, so se vsi ti pobratili pri gostilniški mizi ob znamenju trebuha, ki so ga ožarili s svitom inteligentnosti. V zadnjem času pa je prišla nova doba. 4. Doba kmečkega razuma. Z bridkim razočaranjem je prišel liberallec do prepričanja, da ima kmet tudi glavo in svoj razum, in da je ta razum bil, s katerim si je v sivi preteklosti zavaroval svoj hrbet pred bičem. O tem pričajo razvaljeni gradovi. S to svojo razumnostjo se je kmet oklenil posojilnic in zavaroval svojo kožo pred oderuhi, in z istim razumom je spoznal sedaj, da je boljše tudi za njegov trebuh, če pošteno krščansko živi in dela lastno politiko, inteligentni trebuh pa prepusti stari gardi. Od stare Hrovatinove garde je ostalo pet mož v odboru, da bodo priče, ko se bo položil temeljni kamen zgodovinskemu muzeju, kjer bo razstavljen kos grajskih razvalin, prazna oderuhova skrinja in inteligentni trebuh brez glave.

» Iz Idrije. Po tridesetletnem marljivem gojenju prvikat cvete »Jukapalma« v vrtu pred hišo g. Franceta Kos, posestnika in uradnika okr. posojilnice v Idriji. Čudna taka rastlina, ki tako poredkoma cvete. — Procesija sv. Rešnjega Telesa se je lepo izvršila. Udeležba je bila mnogobrojna iz vseh krogov prebivalstva. Tudi uradništvo je bilo častno zastopano. Župana ni bilo zraven. Izmed uniformiranih družtev se gasilno društvo ni udeležilo procesije. Zanj velja pač le konec gesla: »Bližnjemu v pomoč!«; začetek Bogu v čast pa je šel rakom žvižgast. Raz mnogih streh so plapolale zastave v čast evharističnemu Bogu. Na občinskih hišah nismo opazili nobene, dočim jih nikdar ne pozabijo razobesiti 1. maja socialnim demokratom na čast. Seveda, idrijski socialni demokrat in Bog! Kdo je pač mogočnejši in ima večjo veljavo v Idriji? Tudi razsvetljava po hišah je bila vseskozi častna z malimi izjemami. Marsikateri si pač misli: škoda za svečo, mari razsvetlim z svojo lastno laterno, me nič ne stane. Res častno za take luči brez olja in stenjal — Največje čudo v našem okraju je pač občinski zastop v Doleh. Kakor je volitev namestnikov v sredo, 5. junija, pokazala, je večina volilcev na strani S. L. S. Prvi razred je naš, v drugem sta bila izvoljena dva naša namestnika z 56 glasovi, dočim so dobili liberalci samo 44 glasov. In v tretjem je glasovalo za našo listo 103 volilcev, za liberalno

pa 108, ker se naši volivci iz prvega razreda niso udeležili volitve. Pri novi volitvi celega odbora bi brez dvoma bili izvoljeni sami pristaši S. L. S. To trdnjavo S. L. S. na Kranjskem edino upravljajo liberalci. Čudimo se, da se moške dobro počutijo na takem stališču! V doglednem času bode pač tudi v tej občini odklenkala zmaga liberalcem. Do tedaj pa naši moške naj ostanejo trdni in zvesti! — Pretečeni teden je pričel meriti zemljišča katastralne občine mesta Idrije višji geometer Praxmajer iz Ljubljane. Ker so se v teku let marsikje spremenile meje zemljišč, je taka operacija jako umestna. S tem se bo v okom prišlo tudi prepričanje in tožbam med sosedi radi negotovo postavljenih mejnikov. Posesnikom se priporoča, da gredo ob tej priliki geometru na roko ter se z njim dogovore radi prepornih zemljišč. Paziti je tudi na kolce, ki jih postavlja zemljemerec, da jih kak zlikovec ne izruje. Takemu početju bo sledila občutna kazen.

» Z Rakeka. V zadnjem času nas večkrat počasti nasprotno časopisje s kakim dopisom. Umevno je, da naše nasprotnike peče lepo se razvijajoče izobraževalno društvo, posebno zadnja slavnost, blagoslovljenje društvenega doma, ki je za tako majhen kraj tako lepo uspela. Zato ni čudno, če je liberalnemu dopisniku orlovska godba tako turobno igrala, kakor bi oznanovala smrt — seveda smrt na socialnodemokratske berglje oprti liberalni stranki. Zanimivo je, da se liberalni dopisnik ravno nad onimi točkami in govorniki, ki so ljudem najbolj ugajali, najbolj usaja. Dotično liberalno revše, ki se je spravilo na naše vrle, delavne in požrtvovalne kaplane, meni najbrž, da je že zelo učeno, če se je naučilo nekaj psovka in puhlih fraz iz liberalnega siovarja. Seveda, naši kaplani ne delajo za povzdigo naroda tako, kot oni vzorni starešina Sokola, ki je svojo tovarno Nemcem prodal, ali kakor dela liberalna inteligenca, ki misli, da bo s krokanjem in zabavljanjem narod rešila. — Spodtika se ob naše telovadce, pa ne pomisli, da Sokol v 40 letih ni bil vstanu med kmečkimi fanti niti enega telovadnega društva vzdržati. Namesto pa da se zaletava v naše ljudi, naj raje napravi red med svojimi tamburaši, ki se hodijo po noči sredi vasi kregat in razgrajat. Liberalci pa naj bodo prepričani, da nas bodo njih napadi le okreplili, ter nas še bolj prepričali, da stranka, ki nima družega na jeziku kot psovke in ki smeši vse, kar naš človek ljubi in spoštuje, ne more biti dosti prida. Kakor je čutiti, se našim posestnikom čedalje bolj gabi liberalno-demokratska mešanica, ki so jim je skuhalo liberalni birtje iz strahu pred naklado na pivo in žganje, ki bi znatno olajšala breme davkoplačevalcem. Da se železničarsko-birtovski zvezi ta naklada ne dopade, je lahko umljivo, ker železničarjem je gotovo ljubše, da plačujejo kmetje sami večje naklade, kot da bi mogli tudi oni pri pijači pomagati občini. No, liberalni

birtje so pa itak povsod proti tem nakladam. Da je pa pri tej kmetom nasprotni zvezi tudi nekaj kmetov, si pa ne moramo drugače tolmačiti, kot da se jim zdi to bolj »nobel«. Laž, da bo prišel »Dom« na občino, je pa le malo predebela, da bi se ljudi prijel, vendar je bilo par lahkovernih posestnikov, ki so se pustili celo s tako neumno lažjo preslepiti. Kar se tiče železnice, pa priporočamo gospodu načelniku, naj pouči železniško osebje, da se vsaj v službi in železniških prostorih vzdrži vsakega strankarstva. Kar pa počenjajo nekateri liberalni razgrajči, se pa že celo bolj pametnim liberalcem studi in se na teh ljudeh lahko prepričajo o sadovih liberalnega hujskanja. O nekaterih junastvih teh čudnih »naprednjakov« bomo pa pri priliki še kaj napisali, za sedaj jim samo svetujemo, naj prosijo za vstop v »Katol. slov. izobraževalno društvo«, mogoče si znajo v občevanju z našimi mirnimi fanti in možmi kaj oliske pridobiti. Ker je »Narodov« dopisnik videl kobile mesto konja in več stvari drugače, kakor so bile, pravijo sedaj ljudje, da je bil brljav, kar pa si mi ne upamo trditi, temveč mislimo, sklepa joč iz njegovega učenega dopisa, da je po stari liberalni navadi lagal. Vsekakor je pa škoda, da ni zajezdil Demšarjevega osla, da bi gospod Škulj in drugi govorniki Orli in gdčna. Modiceva bolje znali, da čuva nad njimi oko liberalnega »učenjaka«, ki mu je vse, kar ne zna »čukati«, mlečnozobo in omejeno. Morda bi pa ljudje opazili na njem ne samo brljavost, temveč tudi mlečnost in skisane možgane. — Mokraško-liberalne mladeniče uči neki gospod tamburico igrati in petje, kar nimamo nič proti temu in nam je vsaka poštena izobrazba ljuba, priporočamo pa dotičnemu gospodu, da jih uči tudi malo oliske, da ne bodo tako surovi in ne napadali naša društva in Orle s psovkami itd. po gostilnah in potih (ako jih tudi to ne uči). Naj omenimo samo to nedejlo po noči, ko so se srečali z našimi mladeniči na vasi, so se takoj slišale čuki, psovke, žvižganje itd. ter za namerček še tulili s sramotilnim namenom pesem »Marija k tebi uboge reve«. Za sedaj dotičnih tamburašev imena zamolčimo, a ako nas ne bodo pustili pri miru, jih bomo brez pardona naznanili gotovim oblastvom, oziroma dotičnim predstojnikom ter jih v naših časopisih naslikali, da jih bode naše ljudstvo spoznalo. Navadili so se že dobro geslo iz liberalno-demokratskih listov: Obrekuj, laži, psuj! in svoj namen boš dosegel!

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Cerkije pri Kranju. Slovesno blagoslovljenje društvenega doma se bo vršilo dne 7. julija, na kar bratska društva opozarjamo, da ne bi prirejela v okolici kakih večjih prireditvev. Natančen spored slovesnosti sporočimo že v kratkem.

Prostovoljno gasilno društvo v Račečah priredi dne 7. julija o priliki svoje 40letnice veliko ljudsko veselico. Bratska društva se prosijo, da to blagohotno upoštevajo.

Podbrezje. Vabilo na veselico, katero priredi Katol. slov. izobraževalno društvo v Podbrezjah dne 29. junija 1912, ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih in na društvenem vrhu. Spored: 1. Zabavno-podučni govor g. profesorja dr. Karola Cepudra. 2. Tombola (100 lepih dobrot). 3. Prosta zabava. Čisti dobiček je namenjen za nakup čistilnega stroja za žito za župnijo Podbrezje.

Izobraževalno društvo Moste - Selo - Vođmat priredi vrtno veselico dne 23. t. m. pri g. Josipu Oražmu na Selu. Spored: 1. Igra orlovska godba iz D. M. Polje. 2. G. Karin priredi petje. 3. Saljiva pošta. 4. Srečolov. 5. Kupiet. 6. Slaščičarna. 7. Kavarna. 8. Cvetličarna. 9. Prosta zabava. Vstopnina 30 vin. za osebo. Otroci vstopnine prosti. Vsi doneski so namenjeni za bodoči dom, kateri se začne v najkrajšem času graditi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Smlednik. Tukajšnji telovadni odsek Orel uljudno vabi k veselici, katero priredi dne 29. t. m., na dan sv. Petra in Pavla, ob 3. uri popoldne s sledečim sporedom: 1. H. Sattner: »Na planine« (moški zbor). 2. F. Kimovec: »Venček narodnih pesmi« (mešani zbor). 3. Igra v dveh dejanjih »Pri gospodih« (ženske vloge). 4. Igra v enem dejanju »Krčmar pri zvitem rogu« (moške vloge). Vabijo se vsi prijatelji poštenega veselja, da se v obilnem številu udeležijo. Odbor.

POROČILA O PRIREDITVAH:

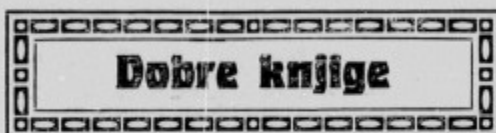
Iz Tržiča. Proslava 15 letnice društva sv. Jožefa in petletnice Orla dne 16. t. m. se je izvršila na nepričakovano sijajen način. Pripravljali odbor se je v resnici potrudil, da bi vsem gostom bilo ustreženo in da bi vsak ohranil prijeten spomin na ta dan. Došlo je toliko zastopstev raznih društev, korporacij in Orlovskih odsekov, da ne moremo na tem mestu vseh posebej naštevati. Pozdravila sta jih pred pošto predsednik društva g. Jožef Salberger in g. župnik. Pri deseti maši je gospod stolni vikar L. Smolnikar v ognjenih besedah slikal pomen naših društev za sedanje čase in pomen delovanja društva sv. Jožefa za Tržič. Po sv. maši je bil obhod z godbo po vsem trgu, pri katerem so posebno pozornost vzbujali Orli na konjih. Krasen je bil popoldne nastop Orlov na slavnostnem prostoru, kjer so pokazali mladi fantje, kaj se da doseči z vztrajnostjo. Želi so veliko priznanje pri v velikanskem številu zbranem občinstvu. Izborna je bilo pevsko društvo »Ljubljana« pod vodstvom g. A. Svetka, godbi iz Polja smo se pa naravnost čudili, da je v tako kratkem času obstanka dosegla toliko vajo. Vmes je pel tudi moški in ženski zbor domačega društva. Poleg tega je izborno ugodno vreme, katero nam je nebo naklonilo, pripomoglo največ, da je vsa slavnost dosegla tolik uspeh. Pohvalno moramo omenjati, da se od nasprotnih strani razum enega poskusa ni nič motilo prireditve. K sklepu bodi vsem in vsakemu posamezniku, ki je kakorkoli pomogel k večjemu uspehu, izrečena iskrena zahvala; mnogi so nazadnje žrtvovali dneve in noči v ta namen. Dragim gostom srčna zahvala za čast, ki so nam jo skazali z željo, da se zopet kmalu vidimo. Na svidenje!

Za izseljence.

Kakor smo že opetovano povdarjali, je letos volivno leto v Združenih državah v Ameriki. V tem času je v Ameriki najslabše za ubogega delavca-trpina. V tvornicah ali v rudnikih je stankanje (štrajk) na dnevnem redu. Ob takem času je delavec, ki dela v omenjenih krajih, največ prizadet, ako ima kaj prihranjenega denarja, navadno vse potrosi, ako stankanje delj časa trpi. Osobito je pa slabo za tiste rodbine in posameznike, ki si niso za tak čas ničesar prihranili. Kljub vsem opominom gredo izseljenci kar trumoma v Ameri-

ko. Res je, da gre večina teh k svojim sorodnikom, posebno žene, dekleta in otroci, katerih se med izseljenci največ nahaja. Opozarjamo tiste, ki na vsak način mislijo iti v tujino, da se poslužujejo naslova Rafaelove družbe, katerega dobijo pri vseh c. kr. okrajnih giarvarstvih s potnim listom vred, da se oglasijo v tej pisarni, ki jim nudi priporočilni list, znak Rafaelove družbe, daje potrebna navodila izseljencem, ki jih neobhodno potrebujejo. Priporočilni list obsega naslove zaupnikov v vseh državah celega sveta, kjer prebivajo Slovenci, osobito v Ameriki ter imena avstrijskih konzulatov v Združenih državah, kar je velikega pomena za vsakega izseljenca ob raznih potrebah.

Peter Barbarič, vzoren hrvaški mladenič, vzor mladeničem slovenskim. Cena broširani knjigi 1 K 20 vin., vezani 1 K 80 vin. Knjižica obsega životopis nadebudnega hrvaškega mladeniča, ki je umrl v lepi mladosti 20 let. — Vsem Slovincem brez razločka bo dobrodošla ta lepa knjižica in vsi jo bodo čitali s pridom; v prvi vrsti pa je namenjena našim mladeničem. Barbarič je soroden našim mladeničem po duhu in jeziku, saj je izšel iz bratskega naroda hrvaškega in živel v sosedni Bosni. Živel je takorekoč v naši dobi in je bil skoro vrstnik našim mladeničem. Zato bo čital vsakdo to knjižico z zanimanjem in velikim pridom. Zeleti je, da se ta knjiga splošno razširi med Slovenci. Dobi se v Katoliški Bukvarni.

»**Družbenik Marijin**« je nov molitvenik za Marijine družbe, kakor ga je izdalo škofijsko vodstvo Marijinih družb, da se tako doseže povsod enota in skupnost. — Marijinim družabnikom, ki si kupijo ta molitvenik, bo služil celo življenje, ker se besedilo ne bo bistveno spremenilo. Kljub velikemu obsegu (okoli 450 strani) in lepi opremi ter fini mali obliki, ima molitvenik zelo nizko ceno, ki znaša 1 K 50 vin. za izvod z rdečo obrezo in 2 K 30 vin. za zlato obrezo, najfinejši vezava šagrin, zlata obreza pa velja samo 2 K 80 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kraljestvo božje na Jutrovem. Drugi zvezek. Izdalo apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Cena 20 vinarjev. — V tej knjižici so zbrana zanimiva poročila iz vzhodnih misijonov, iz Macedonije in iz drugih delov Turčije ter iz Bolgarije; mikavno vsebino pojasnjuje osem lepih slik. Kdor se hoče poučiti o cerkvenih razmerah in o verskem življenju naših bratov pod turškim jarmom, ta naj seže po tej knjižici. Ker se v knjižici med drugim tudi lepo pojasnjuje misijonska važnost sv. Rešnjega Telesa, zato naj bi se ta knjižica v letošnjem evharističnem letu v obilnem številu razširila med našim ljudstvom.

Oltar na ladjah. Važna za gospode duhovne, ki potujejo iz Trsta z ladjami Avstro-Amerikane, je nova naprava te paroplovne družbe, ki je uvedla oltarje za ladjo. (Portatile.) S tem je omogočeno vsakemu gospodu duhovnu, ki se vozi z Avstro-Amerikano, bodisi v Ameriko ali kam drugam, vsak dan na ladji maševati. Zglasiti se je treba zato v uradnih prostorih Avstro-Amerikane v Trstu, Via Molino piccolo, 2. — Rafaelova družba, Dunajska cesta št. 32, I. nadstropje, Ljubljana.

Smešnice.

Naznanilo. Zvonik sv. Lucije v Mišjem dolu se ima pokriti z dovoljenjem gosposke in s škodljami.

Denar. To je zlodjeva reč, vsak ga hoče sam imeti. Pa eno je še huje: če ga človek nima.

Očiten dokaz. Okrajni zdravnik preiskuje ponesrečenega tujca in prizna, da je mrtev. Občinski sluga pa trdi, da ni še mrtev, ker njegova ura še gre.

Mnenje gospoda dr. Kamboseffa, zdravnika bolnišnice v Slivnu.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Čast mi je Vam naznaniti, da sem tekom štirinajstih let preizkuševal v svoji privatni praksi in v bolnišnicah različne izdelke kinove skorje v raznih oblikah. Dober okus, čistilen in okrepujoč vpliv, ki sem ga imel priliko konstatirati v bolnišnici prve vrste v Slivnu, Serravallovega Kina vina z železom, vse to mi potrjuje njegovo nadvladje nad vsemi krepilnimi pomočki. Dosegel sem najboljšo uspeho pri konvalescentih po nalezljivih boleznih, pri malokrvni šibkosti izhajajoči od malarije, pri želodčnih boleznih povzročenih po prenapornem delu v vročih poletnih dnevih, pri oslavljenju vsled starosti, pri dispeptičnih deklicah in malokrvnih ženskah.

Slivno, 22. oktobra 1908.

Dr. Kamboseff.

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, apnene

façadne barve

postavno zavarovane

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Ze desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejenja. — Edino sredstvo za pleskanje za façade, ki so bile že pobarvane. 1226

Email-façadne barve, ki se ne odlučijo ob prvi potezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, vporabne pomešane samo z mrzlo vodo. Antiseptičke, proste strupa, luknjičave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane façade, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, stroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoj in poštine prosto.

CARL KRONSTEINER, Dumaj III., Hauptstrasse 120
Zaloga: Brata Eberl, Ljubljana.

SKRIVALNICA.

Kje je ciganska deklica?

MOJA STARA

iskušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Stockesperfer lilijsko mlečno mila Bergmanna & Co. Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/II/12

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 12. junija: 84, 45, 60, 41, 57.
Linc, 15. junija: 45, 67, 10, 60, 12.
Trst, 15. junija: 55, 25, 59, 13, 63.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom „Schicht“ znamka „Jelen“, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček „Ženska hvala“ in milo „Schicht“ belita perilo kakor solnce.

kocke za govejo juho

družbe **Liebig**

so kocke za izboljšanje kakovosti.

Njih fini, ne vsiljivi okus, ki izvira od uporabe najboljšega MESNEGA IZVLEČKA, jih odlikuje pred vsemi drugimi izdelki.

Cena **5** v komad.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 18. junija 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	50	živa vaga:		
Rž	22	80	Goveda pitana	84	—
Ajda	22	60	Teleta težka	103	—
Ječmen	19	40	Teleta mala	103	—
Oves	22	60	Praščici	131	—
Proso belo	25	80	Koštruni	106	—
Proso rumeno	18	40			
Koruza stara	21	60	Kuretina in drugo:		
Koruza nova	—	—	Maslo kuhano od		
Leča	25	40	K 260— do	280	—
Grah	28	50	Maslo surovo od		
Laneno seme	43	—	K 280— do	320	—
Grašica	21	—	Sianina sveža (špeh)	163	—
Domača detelja	—	—	Sianina preknjena	173	—
Fižol Ribničar	39	—	Mast svinjska	168	—
Fižol Prepeličar	38	80	Loj	94	—
Fižol Mandalon	37	50	Jajca 100 komadov	7	60
Cebula	18	—	Pisanci	1	—
Krompir	11	50	Golobi	—	75
Zeje sveže	—	—	Raca	2	80
Zeje kislo brez	—	—	Gos	5	60
soda	—	—			
Repa gorejska	112	—	Kolonijalno hlago		
Repa sveža	—	—	na dobelo:		
Repa kisla brez	—	—	Riž Rangon od		
soda	—	—	K 28— do	42	—
Brinje	28	80	Kava Santos od		
Kumna	74	50	K 278— do	294	—
Orehi	—	—	Sladkor	95	—
Gobe suhe	—	—	Petrolej	36	50
Ježice	—	—			
Zelod	—	—			
Šnurekovi storži	—	—			
Seno	4	80			
Slama	3	00			
Stelja	2	50			

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zaloga kave, riža, sladkorja itd.

Priporoča se trgovcem na deželi.

Prodaja semenski fižol, ribenčan, prepeličar in mandalon.

Zaloga cementa umetnih gnojil in krmil.

Domač gorski tkalec sem

in pošiljam razno blago, kakor kanfanas, cefir, platno, krizot, delen, brisače, otirače, beli gradl, atlas, modro in platneno in blago druge reči

40—50 m I. kakov. K 17
40—50 m II. kakov. K 22

proti povzetju, pošt. prosto.

Franc Maršik, Češka Cerma, pošta Nadhod.

Najzanesljivejše orožje vsake vrste prodaja

Frid. Ogris, tovarna pušk Sv. Marijeta v Rožu, Koroško.

Prvovrstne puške za šajbo in lov, vsak zistem, dvocevk, flinte, iste za kozle, trojke, štucni za lov, itd., s peteimi ali brez njh.

Popravila, prenaredbe. Nova naročila se v najhitrejšem času izobno izvrše. Zlasti se pripravljajo Werndi-infanterij, puške, model 6777, prenaredene za Lancastre-šrot-patrone, kaliber 28, 1 komad z zavojem samo 14 K. - Ako se vzame 10 komadov, se dobi 1 zastoj. Prazni patroni se vsaki puški zastoj dodajo. Garantirano izboreu strel.

Najboljše in najcenejše orožje za čmače varstvo.

Naročite takoj in opozarjajte svoje prijatelje na ta inserat. Nikjer vam ne postrajejo bolj!

4 tedna za poskusno in na ogled pošiljam ceno moja preizkušena kolesa oziroma »Bohemia« pneumaticko in po samezne dele koles. Zmerni plačilni pogoji. Iustrovani cenik zastoj! F. Dušek, tovarna Opočno, St. B. Nr. 2109, Češko

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurljnih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj unicevalec korenin Rla-mazilo. Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 892

Kemeny, (Kaschau) I. Poštni predal 12/161, Ogrsko.

Tovarna „JANUS“ - koles 3 letno jamstvo

Največja in najboljša tvrdka za kolesa; šivalne stroje ter njihove dele.

Najboljši izvor

za koles, šivalne stroje, pneumaticko in druge potrebščine. Janus koles s 3 letnim jamstvom od 95 K naprej, zunanja pneumaticka (Mantel) od K 4-20, notranja pneumaticka (Luttschlauch), prve kakovosti, nesešiti, od K 2-90, cecilinske svetilke od K 7—, od K 1-20 ročni zvonci in dr. od 20 h. prvovrstne veržice od K 2-70, pedali prve vrste od K 2-50, pesta s prostim tekom (Freilaufnabe) od K 12-50 naprej. Sedla, torbice, osi itd., za vse sisteme, umlj. cavi vseh merah itd., najceneje. Lastne poprave, zavod za ponikljanje inemaj liranje. Pošilja vsak dan po pošti.

Zahtevajte cenik 1912 zastoj in poštino prosto.

Dvozna tvrdka za kolesno obrt Maks Skutesky.

Dunaj I. Stubenring 6.

Kupijo se letniki 1909, 1910 in 1911 „Domoljuba“, s prilogami „Naš kmečki dom“, „Naša Gospodinja“ in „Društvenik“; event. tudi same priloge. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 1834.

Seno in otavo

kupuje Lovro Rebolj, Kranj 24. 1741

V Ameriko in Kanado

vožnja s 3598/12 **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke Trsta: Saxonia 2./7. Panonia 9./7. Ivernina 23./7. 1912. Iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 29./6. 27./7. 17./8. 7./9. 1912. Mauretania 13./7., 10./8., 31./8. 21./9. 1912.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odasek, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220— za odraslo osebo vštveši davek in K 120.— za otroka pod deset let vštveši davek.

Letošnje poletje v znamenju Bat'a-čevlja

1926

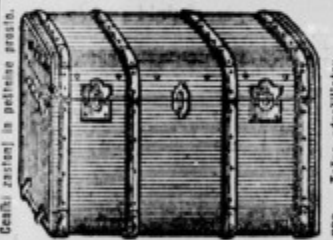

Dobiva se povsod.

Zahvala. Kranjska hranilnica v Ljubljani je darovala podpisnemu društvu 150 K, za kar se podpisani v imenu celega društva toplo zahvaljuje. **Gasilno društvo v Notranji gorici,** p. Brezovica. **Jakob Kušar,** načelnik. 1873

Kovčegi Winkler

Najboljša svetovna znamka! Lični! Trpežni! Cene brez konkurence!

Tovarna in specialna trgovina kovčegov, torbic in usnjene robe
Josip Winkler & sinovi.
Ust. av. lno 1876
Dunaj I., Himmel-
pfortgasse 7/A.
Winkler-jevi nizki
kovčegi od K32 n.

Cena nizka.

Pri nakupu

oblačilnega blaga za ženske in moške,
za spomlad in poletje, pri-
poročamo vsakemu domače
podjetje 731

„pri Češniku“

Ljubljana,

Lingarjeva ulica

Stritarjeva ulica

Solidna postrežba.

Veliko več mleka in surovega masla se dobi od krav, ako se jim vsaki dan poklada med krlajo Vaccin, kajti po Vaccinu imajo krave za tretjino več mleka. Poleg tega postanejo krave bolj zdrave in mleko veliko bolj mastno.

Mnogo hitreje se upita prešiče

ako se jim daje vsaki dan Sullina.

Vsakemu živinorejcu, ki hoče vedeti o tem kaj več, pošljem neizogibno potrebno knjigo „Domači živinozdravnik“ **popolnoma zastonj!**

Izkušeni kmetovalci mi pišejo o Vaccinu in Sullinu tako: Krava, ki ni imela skoro nič več mleka, ga je dala zopet po 15 litrov. Prešič se je v štirih tednih udebelil za 20 kg bolj kot drugi. Sullin in Vaccin sta izvrstni sredstvi!

Vaša praška, namreč Sullin in Vaccin sta izvrstni sredstva za pitanje prešičev in za večje pridobivanje mleka od krav, kakor tudi za ojačenje mladih pujskov. Krava, ki ni dajala skoro nič več mleka, ga daje zopet po 15 litrov vsaki dan in je veliko bolj močna kot prej. Prešiča, ki sem ga hotel vpitati, se je udebelil v enem mesecu za 20 kg bolj kot drugi, katerim nisem dajal Sullina. Tudi telček je bolj krepak in zato ostanem Vaš hvaležen odjemalec. Moji tovariši tudi želijo Vaše redilne izdelke in zato Vam bodo pisali gg. K. Skala, K. Svododa od tukaj in ga. Bartak iz Sana.

S spoštovanjem

J. Maly v Horni Opolany p. Libice.

Cenjeni gospod!

Naročil sem pri Vas prvokrat 5 škatlic živalskega praška in takoj sem spoznal, da je živina, ki je dobivala prašek veliko raj jeda kot pa druga. Razdelil sem prašek tudi med sosede, ki so isto vsi sprevideli. Krave, ki so dobivale prašek so močnejše in dajo več mleka. Prešiči rastejo hitreje, so močnejši in se dobro rede. Sosedje, katerim sem prašek posodil potrjujejo, da je prašek res zelo koristen. Danes pišem na posebni dopisnici že tretjič po prašek. Pošljite mi tudi knjigo „Domači živino zdravnik“. Za prašek pa Bog plačaj! **Jurij Scotkowski Mosty, pri Jablankih 109, Avst. Šlez.**

Velemenjeni gospod!

Odkrito Vam moram pripoznati, da je Vaš živalski redilni prašek Vaccin izvrsten prašek. Moja krava je suha, že kupljena suha je dajala po teletih po 4 litre mleka, potem sem jo krmil s ovsem in krompirjem in tako sem jo prignal na 6 litrov, ali oves in krompir mi je bil predrag in sem prenehal in zopet je imela samo po 4 litre na dan. Kar čitam nekoč v časopisu o Vašem Vaccinu in kakor veste sem naročil zavojček za poskušnjo. V osmih dneh še ni nič učinkovalo v 14 dneh se je že namolzilo 5 litrov potem dan za dnem zmiraj več, tako da sem zdaj sprevidel da prekaša Vaš Vaccin, oves in krompir. Vaše izredno sredstvo zasluži popolno pohvalo. S pozdravom

Ivan Forthuber, posestnik, Šalhen Zgor. Avstr.

Več sto takih pisem smo prejeli od ljudi, ki so izkusili Sullin in Vaccin.

Pišite takoj na nadvojvodskega dvornega založnika **M. Paraskovich G. m. b. H. Dunaj, Mariahilferstraße 51** (Poštni predal Kr. 3).

Vsa ta redilna sredstva nadvojvod. dvornega založnika **Mag. Th. Paraskovich, Dunaj,** se dobivajo vedno sveža v glavnem skladišču za Kranjsko Anton Kanc, drogerija v Ljubljani, Židovska ulica štev. 1.

Razširjajte Domoljuba.

Najboljši in najtrpežnejši
LODEN
**SPORTNI IN:
DEŽNI PLAŠČI**
lastnega izdelka
družba prva specialna raspošiljalna za toplebi loden in dežne plašče
Anton Innecrebner, Innsbruck,
odš. 28. Dobiva se v vseh boljših
kondnih trgovinah, kjer pa ne, pošilja
se naravnost po povzetju.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na 22

Simona Kretetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se daje brezplačno.

Spretnega uradnika

išče večje

tovarniško podjetje:

kristjan, 23—27 let, neoženjen
zmožen popolnoma pisne in
ustne **nemščine in slovensčine**
Splošna in trgovska izobrazba
— Dopisi pod: „**Spretna moč**
št. 62071“ na anončno ekspedi-
cijo **Henrik Schalek Dunaj,**
I. Wollzeile 11. 1860

USTANOVLJENA LETA 1831.

USTANOVLJENA LETA 1831.

NAJVEČJA ZAVAROVALNICA AVSTRO-OGRSKE DRŽAVE

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta 2., v lastnem domu
posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Tekom leta 1911 zavarovalo se je 21.289 oseb za kapital nad 170 milijonov K
na življenje. Družba je izplačala škode že nad 1 milijardo in 63 milijonov K.
Premoženje družbe znaša nad 416 milijonov K. 1887

